

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

Obor: Mezinárodní obchod

Obchodní a kulturní specifika Peru

Bakalářská práce

2019

Autor: Eliška Kojanová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Františka Müllerová

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Obchodní a kulturní specifika Peru“ vypracovala samostatně a řádně vyznačila všechny citace z pramenů. Použitou literaturu a zdroje uvádím v přiloženém seznamu zdrojů.

V Praze dne

.....

podpis studenta

Poděkování

Srdečně děkuji mé vedoucí Ing. Františce Müllerové za její čas, připomínky, cenné rady a v neposlední řadě za odborné vedení během psaní mé bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala mojí mamince za její připomínky a kritiku.

Obsah

Úvod	1
1. Základní charakteristika Peru	4
1.1 Geografická a přírodní charakteristika (Podnebí, Fauna a flóra)	4
1.1.1 Pohoří	4
1.1.2 Deštný prales	5
1.1.3 Pobřeží	5
1.1.4 Vodstvo	6
1.1.5 Fauna a flóra	7
1.2 Historie	9
1.3 Populace a úřední jazyk	11
1.4 Státní zřízení a symboly, administrativní členění	13
1.4.1 Státní symboly	14
1.5 Politická situace	16
1.6 Členství v mezinárodních organizacích	17
1.7 Základní makroekonomické ukazatele	19
1.7.1 HDP, Inflace a míra nezaměstnanosti	19
1.8 Analýza hospodářských sektorů	21
1.8.1 Perspektivní odvětví	25
2 Peruánský zahraniční obchod	26
2.1 Teritoriální a zbožíová struktura	27
2.2 Obchodní bilance	31
2.3 Vztahy mezi Peru a Českou republikou	33
2.4 Vzájemný obchod	34
2.4.1 Konkrétní případ-Budějovický Budvar alias Czechvar	36
2.5 Obchodní etiketa	38
2.6 Obchodní jednání a zvyklosti	38
2.6.1 Seznámení s peruánskými obchodními partnery	39
2.6.2 Konverzace při obchodním jednání	39
2.6.3 Odlišnosti během konverzace a fyzická vzdálenost	40
2.6.4 Doporučení pro podnikatelky	40
2.6.5 Doporučení, vizitky, vnímání času a stolování	41
2.6.6 Dary	42
2.6.7 Obchodní jednání Budějovického Budvaru	42

3	Kulturní specifika Peru.....	43
3.1	Kulturní dimenze podle Hofstedeho modelu	43
3.1.1	Vzdálenost moci	45
3.1.2	Individualismus.....	45
3.1.3	Maskulinita vs. feminita	46
3.1.4	Vyhýbání se nejistotě	46
3.1.5	Dlouhodobá orientace vs. Krátkodobá orientace	46
3.1.6	Požítkařství vs. zdrženlivost.....	47
3.2	Charakteristické rysy peruánské kultury	47
3.2.1	Náboženství.....	48
3.2.2	Způsob života na venkově a ve městech	49
3.2.3	Postavení žen ve společnosti a rodině	52
3.2.4	Vlivy jiných kultur na utváření peruánské kultury	54
3.3	Dotazníkové šetření.....	56
	Závěr	62
	Zdroje	65
	Seznam tabulek	74
	Seznam obrázků	75
	Seznam grafů	76
	Seznam příloh.....	77
	Příloha	I

Seznam zkratek

APP	Aliance pro rozvoj (politická strana)
APEC	Asijsko-pacifické hospodářské společenství
CELAC	Společenství latinskoamerických a karibských států
EU	Evropská unie
FCA	Vyplaceně dopravci
FOB	Vyplaceně na palubu lodi
IMF	Mezinárodní měnový fond
HDP	Hrubý domácí produkt
INEI	Národní Institut statistiky a informatiky
MERCOSUR	Společný trh jihu
LAIA	Latinskoamerické integrační sdružení
UNASUR	Unie jihoamerických národů
OSN	Organizace spojených národů
UNCTAD	Konference OSN o obchodu a rozvoji
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
WTO	Světová obchodní organizace

Úvod

Peru je zemí kontrastů, tradic a přírodního bohatství. Jen v málo zemích na světě najdeme většinu typů podnebí. Peruánské břehy omývá chladný Humboldtův proud, který se zapříčinil o vznik pouští podél pobřeží. Ve středu země se do výšky rozpíná Andské pohoří, na jehož vrcholcích neroztává sněh. Na východě země se rozprostírají nejrozsáhlejší a nejzelenější plíce světa, Amazonský prales, ve kterém žije nepřeborné množství živočichů a rostlin. Odkaz jedné z nejemocnější říší na jihoamerickém kontinentě stále poznamenává obyvatele této země, jsou hrdí, že právě oni jsou potomci slavných Inků, jejichž země sahala od Ekvádoru až k Argentině. I přes moderní srdce hlavního města Limy, ve kterém k nebi šplhají mrakodrapy, si venkov stále ponechává svoje neměnné kouzlo a tradiční domorodé zvyklosti. Vysoký hospodářský růst a nízká míra inflace je stále více lákavějším prostředím pro uzavírání nových obchodů. Orientace zejména mladé generace na zahraniční výrobky, s sebou přináší mnoho příležitostí pro zahraniční firmy a podnikatele.

Měla jsem možnost strávit jedenáct krásných měsíců v této zemi, během mého studia na střední škole. Během mého pobytu jsem žila ve čtyřech různých rodinách a osvojila si každodenní zvyky a poznala život obyčejných lidí. Procestovala jsem většinu území Peru. Chytala jsem dech při východu slunce během výslapu na Machu Picchu. Strávila jsem noc u indiánské rodiny na malém ostrůvku na nejvyšším splavném jezeře světa, zamilovala jsem si architekturu Cusca, kde se incké stavby doplňují se stavbami čistě křesťanského rázu. Překonala jsem výškovou nemoc u ledovce Pastoruri, který se po staletí líně plazí po hřebenu v 5 200 m. n. m.. Chytala jsem piraně na řece Amazonce, zatímco nedaleko ode mě číhala na svou kořist chlupatá tarantule. Na severu země jsem viděla i volně žijící krokodýly v mangrových porostech, v jejichž korunách měli svá hnízda sněhobílé volavky. Přátelští a věčně milí lidé této země a dechberoucí místa, které jsem navštívila mě okouzlili natolik, že jsem se rozhodla psát svojí bakalářskou práci na téma Obchodní a kulturní specifika Peru.

Cílem mé bakalářské práce je tyto specifika charakterizovat a uvést souvislosti mezi nimi. Znalost peruánské kultury je velmi důležitá pro úspěšné obchodní jednání, jakožto právě kultura má jeden z největších vlivů na utváření vzorců chování jak jedinců, tak celé společnosti. Bez určité orientace v peruánských kulturních zvycích, může i nadějně vypadající obchodní jednání ztroskotat na maličkosti. Naopak znalost kulturních rozdílů napomáhá úspěšně uzavřít obchod a následně udržovat dlouhodobé obchodní vztahy.

Vzhledem k omezenosti zdrojů v českém jazyce, v mé práci využívám především cizojazyčné zdroje, ať už knižní či internetové články. Velmi cenné údaje mi poskytl peruánský Národního Institutu statistiky a informatiky. Dále jsem měla možnost vyzpovídat Ing. Barboru Dolanskou z Budějovického Budvaru, která vyjednávala export českobudějovického piva do Peru. Čerpala jsem i z mých vlastních zkušeností především co se týče obyvatelstva a kulturních rozdílů, které jsem nabyla v průběhu mého pobytu v Peru.

V první kapitole uvádím základní geografické, demografické a ekonomické charakteristiky Peruánské republiky. Stručně popisuju odlišné klimatické a přírodní podmínky, které ovlivňují nejen přírodu, ale i život tamních obyvatel. Zaměřuji se na obyvatelstvo, úřední jazyky, správu státu a nynější politickou situaci. Velmi stručně popisuju rozmanitou historii, která dala za vznik nynější podobě peruánské kultury. Neopomínám ani zmínit základní makroekonomické ukazatele a následně se věnuji analýze hospodářských sektorů.

Ve druhé kapitole se věnuji peruánskému zahraničnímu obchodu, rozděluji ho dle teritoriální a zbožové struktury. Stručně se zabývám popisem peruánské obchodní bilance. Dále se v kapitole zaměřuji na vzájemné obchodní vztahy mezi Českou republikou a Peru, tyto obchodní vztahy přibližuji na konkrétním případu, a to na českém exportu piva Budějovický Budvar, který je v Peru známý pod jménem Czechvar. V poslední části druhé kapitoly popisuji peruánské obchodní zvyklosti a etiketu při obchodních jednáních, přičemž uvádím vhodná doporučení, čemu se vyhnout při obchodní schůzce a co očekávat od peruánského partnera.

Ve třetí kapitole mé bakalářské práce se zabývám kulturními odlišnostmi této země, popisují je nejen na Hofstedeho modelu kulturních dimenzí, ale čerpám i z vlastní zkušenosti. Věnuji se základním rysům peruánské kultury a popisuju odlišné vlivy, které působily na její utváření v průběhu dějin. Poté se zaměřuji na popis způsobu života na venkově a ve městech, přičemž se více zabývám postavením žen ve společnosti a v rodině. Dosud existují značné rozdíly ve způsobužití na venkově, kde se život doposud řídí neměnnými tradicemi, a ve městech, ve kterých se čím dál více žije zrychleným tempem. V poslední části třetí kapitoly se zabývám praktickým přínosem mé bakalářské práce, a to dotazníkovým šetřením, ve kterém se ptám Peruánců mimo jiné, čím je charakteristický typický peruánský podnikatel. Následně analyzuji výsledky.

Ve své práci využívám metod analýzy, především kvalitativních dat a odpovědí mého dotazníkového šetření. Dále využívám metod komparace u podkapitoly vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Peru.

1. Základní charakteristika Peru

Peruánská republika se nachází na jihozápadní polokouli v Jižní Americe, hlavní město se jmenuje Lima a rozprostírá se ve východní části země u pobřeží Tichého oceánu. Celková délka hranice je 7 062 km, sousedí s pěti státy, a to na severu s Ekvádorem (1529 km) a Kolumbií (1494 km), na východě s Brasií (2659 km), na jihu s Chile (168 km) a Bolívií (1212 km).¹ Ačkoliv se Peru nachází v tropickém pásmu, klima není jednotné na celém území, ale mění se dočiněním vysokých pohoří And, mořskými proudy a dalšími přírodními faktory.

Peru je třetí největší stát Jižní Ameriky a patří mezi dvacet nejrozsáhlejších zemí světa. Pro srovnání je peruánské území stejně tak velké jako území Německa a Francie dohromady.² Celkově se rozprostírá na 1 285 215 km čtverečních, které jsou členěny na tři velké regiony podle klimatického prostředí; pobřeží, které se táhne po celé délce od severu k jihu, pohoří ve středu země a tropické lesy na východě.

Pohoří And, které vede napříč zemí od severu k jihu, je bohaté na naleziště minerálů.

Peruánská část Amazonie se rozprostírá na 62 % území, ukrývá velké bohatství ropy a zemního plynu.³

1.1 Geografická a přírodní charakteristika (Podnebí, Fauna a flóra)

Peru je velmi rozmanitá země, co se týče podnebí, které ovlivňuje přírodu. Území je rozděleno do tří klimatických oblastí. Každá oblast má své specifika, kterým se museli přizpůsobit, jak lidé, tak i fauna a flóra. Vzhledem k vhodným přírodním podmínkám, se na území Peru nachází mnoho endemických druhů.

1.1.1 Pohoří

Od severní hranice s Ekvádorem k jižní hranici s Bolívií se ve vnitrozemí rozprostírá pohoří And. Svojí rozlohou zabírá území o rozloze přibližně jedné třetiny celkového povrchu tohoto

¹ CIA. The world factbook, South America: Peru. CIA [online]. [cit.2018-12-31]. dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>

² REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Sobre Perú. *PromPeru* [online]. [cit.2018-12-30]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/sobre-peru/ubicacion-geografia-y-clima.aspx>

³ MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA Y COOPERACIÓN. Perú – Ficha país. *Gobierno de España, ministerio de asuntos exteriores, unión europea y cooperación* [online]. Poslední aktualizace 23.11.2018 [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: http://www.exteriores.gob.es/Documentos/FichasPais/PERU_FICHA%20PAIS.pdf

státu. Žije zde přibližně 36 % obyvatel, z čehož převládají původní obyvatelé, indiáni, kteří si doposud uchovali svůj typický venkovský způsob života. Severní část pohoří je charakterizováno nižší nadmořskou výškou a větší vzdušnou vlhkostí. Nejvyšším bodem pohoří je Huascarán, který se svými 6 768 m n. m. se řadí mezi největší vrcholy Jižní Ameriky a nachází se v centrální části pohoří, ve které převládají strmější a větší svahy a vrcholy. Právě na úpatí této hory v roce 1970 zahynula celá výprava československých horolezců čítající 14 mužů, lavina smetla i několik okolních vesnic.⁴ Směrem na jih se Andy snižují a tvoří náhorní plošiny zvané Altiplano. Počasí je zde proměnlivé. V létě (duben až říjen) je klima vhodnější pro návštěvu. Dny jsou slunečné s chladnými noci s méně častými srážkami. Naopak během zimy (listopad až březen) je velké množství srážek, teplota během dne nikdy nepřesáhne 24°C, v noci se teplota může snížit až ke -3°C.⁵

1.1.2 Deštný prales

Rozprostírá se na dvou třetinách celkového území Peru, přesto zde žije jen 12 % obyvatel. Tento región se nachází na východě země, je známý především díky své bujné a stálezelené vegetaci a bohaté fauně. Skýtá však i velké nerostné bohatství ropy a zemního plynu. Džunglí protéká jedna z nejvýznamnějších a největších řek na světě, Amazonka. Amazonie dosahuje až do sousedních států, Ekvádoru, Kolumbie, Brazílie a Bolívie.

Je tvořena ze dvou částí dle nadmořské výšky, která ovlivňuje i tamní faunu a flóru.

Počasí je i zde odlišné během roku. Mezi měsíci listopadem a březnem, je větší souhrn srážek než mezi měsíci dubnem až březnem. Vzdušná vlhkost je však vysoká během celého roku a dosahuje až téměř k 100 %. Během května až září jsou v jižní části pralesa obvyklé nižší teploty, kdy teplota může spadnout až k 8°- 12°C.⁶

1.1.3 Pobřeží

Peruánské pobřeží má nejmenší podíl na celkové rozloze státu, zabírá jen 11 % území, žije zde však nejvíce obyvatel, a to více než polovina z celkového počtu. Jedná se o velmi úzký pás pouští, ale i úrodných údolí, dlouhý zhruba 3000 km ohraničený Pacifikem na západní

⁴ ČT24. Největší tragédii v historii českého horolezectví způsobil pád laviny v Peru. ČT24 [online]. Poslední aktualizace 2013-06-01. Citováno 2018-12-31]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1094894-nejvetsi-tragedii-v-historii-ceskeho-horolezectvi-zpusobil-pad-laviny-v-peru>

⁵ REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Sobre Perú. *PromPeru* [online]. [cit.2018-12-30]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/sobre-peru/ubicacion-geografia-y-clima.aspx>

⁶ Taktéž

straně a na východní straně oddělený pohořím And. Klima je příjemné během celého roku. V zimě jsou častým jevem mlhy, které sebou přináší ochlazení. Léto je hřejivé s teplotami do 30°C.⁷

Příčiněním chladného Humboldtovu proudu oplývá Peru velkým množstvím ryb, proto se většina místních obyvatel živí rybolovem.⁸

1.1.4 Vodstvo

Jezera, řeky a laguny jsou dvojího původu. První typ je ledovcového původu, kdy se roztátý sníh z hor slévá a vytváří dravé řeky a jezera s průzračně čistou vodou. Druhý typ je tektonického původu, kdy na povrch vyvěrá velké množství vody často obohacené o minerální látky. V Peru se nachází na 12 tisíc jezer a lagun, většina z nich se rozprostírá mezi svahy a údolími And.⁹ Největší a nejdůležitější jezero je Titicaca na hranicích s Bolívií, jedná se o nejvýše položené splavné jezero na světě. Nachází se v nadmořské výšce 3800 m n. m. blízko města Puno. Podle legendy se z vod jezera narodili Manco Cápac a Mama Ocllo, zakladatelé incké říše.¹⁰ Poté podle velikosti vodní plochy, je na druhém místě jezero Junín a laguna Arapa.

Většina řek je ledovcového pramení v Andách. Časté jsou také sezónní řeky, které vznikají příčiněním klimatického fenoménu El Niño. Nejdůležitější peruánskou řekou je bezpochyby Amazonka, která je považována za nejvodnatější řeku na světě. Pramení v blízkosti vulkánu Misti v distriktu Arequipa. Na pomezí deštného pralesa se do ní vlévají dvě řeky, Marañón a Ucayali, její proud teče deštným pralesem až do Brazílie. Každou sekundou jí protéká 170 tisíc metrů kubických a odhadem v ní žije na 2 tisíce druhů ryb. Vzhledem ke složité geologické historii And, je Peru bohaté na minerální a termální prameny a gejzíry, které vyvěrají po celém území země. Nejslavnější se jmenují “Baños del Inca” (v překladu Incké lázně), které se nalézají v regionu Cajamarca, podle legendy se zde setkali Francisco Pizarro a Inka Atahualpa. Gejzíry s vroucí vodou jsou nejčastější na vulkanicky aktivním území, nejznámější se jmenují Pinchollo v Arequipě.

⁷ Taktéž

⁸ EMBAJADA DEL PERÚ EN LA REPÚBLICA BOLIVARIANA DE VENEZUELA. Geografía. *Embajada Peru* [online]. [cit.2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.embajadaperu.org.ve/geografia.html>

⁹ REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Qué hacer? Lagos, Lagunas, cataratas y ríos. *Peru.travel* [online]. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/que-hacer/naturaleza/lagos-lagunas-cataratas-y-rios.aspx>

¹⁰ REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Lago Titicaca. *Peru.travel* [online]. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/que-hacer/naturaleza/lagos-lagunas-cataratas-y-rios/lago-titicaca.aspx>

Nechybí zde ani vodopády. Nejdelší peruánský vodopád se jmenuje Tres Hermanas (v překladu Tři Sestry) a měří 914 metrů. Dalším vodopádem, který stojí za zmínku je Gocta, který měří 771 metrů, z čehož 540 metrů je volným spádem, jedná se o pátý nejdelší volný spád vodopádu na světě.¹¹

1.1.5 Fauna a flóra

Peru je velmi bohaté na početné množství druhů živočichů i rostlin, z nichž některé druhy jsou endemické a nachází se jen na tomto území. Příroda a život v ní je zde velmi rozmanitý a liší se podle odlišných klimatických podmínek, lze ji však rozdělit do osmi regionů podle společných klimatických znaků.

Chala

Toto území se rozprostírá na pobřeží v jižní části země a dosahuje až 500 m. n. m. Jedná se o nejvíce zalidněný region Peru, nachází se tu i hlavní město Lima a další velké města.

Obyvatelé se v této části živí převážně rybolovem. Na pobřeží žije velké množství zvířat, v oceánu a blízkých ostrovech můžeme pozorovat vorvaně, velryby, tuleně, pelikány a mořské orli. Ve vnitrozemí je pouštního typu a žijí zde škorpióni a velké množství druhů pavouků. V mangrovníkových porostech se dají pozorovat různé druhy papoušků, malých obratlovců, lišek, pum, jaguárů, a dalších zvířat.

Pěstuje se zde především rýže, bavlna a cukrová třtina. Ve vyšších polohách jsou příhodné podmínky pro pěstování vinné révy, molle, huaranga a dalších plodin.¹²

Yunga

Tento region se nalézá na úpatí And v nadmořské výšce od 500 m n. m. do 2300 m n. m., ve svých úrodných údolích má vhodné podmínky pro pěstování ovoce, jako je například lucuma, anona, guava, kiwano a odlišné druhy citrusů. V menší nadmořské výšce rostou vrby, rákos, molle. Převažuje zde velké množství ptáků, u vodních ploch žijí i tapíři, opice, lasičky, fretky, nosáły, vačice a další druhy zvířat.¹³

Quechua

V nadmořské výšce 2300 až 3500 m. n. m. se rozprostírá region Quechua, rozprostírají se zde

¹¹ REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Qué hacer? Lagos, Lagunas, cataratas y ríos. *Peru.travel* [online]. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/que-hacer/naturaleza/lagos-lagunas-cataratas-y-rios.aspx>

¹² ZIZEK, Mixha. Las regiones naturales del Perú. *About Espanol* [online]. Poslední aktualizace 2017-07-28. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.aboutespanol.com/las-regiones-naturales-del-peru-1190848>

¹³ Taktéž

velká náhorní města (Arequipa, Cusco, Cajamarca, Ayacucho a Huancayo). Domorodci se tu živí především zemědělstvím, vzhledem k vhodným podmínkám se tu pěstuje na 300 druhů plodin, z nichž nejvýznamnější jsou brambory, obiloviny a luštěniny. Svůj domov zde našlo množství dravých ptáků (jestřáby, motáci, krahujci).¹⁴

Suni, Jalca

Obyvatelé tohoto vysokohorského území (3500 až 4000 m n. m.) se živí chovem dobytka a v menší míře zemědělstvím. Vzhledem k vysoké nadmořské výšce, zde teploty dosahují až k $-16\text{ }^{\circ}\text{C}$. V této nehostinné krajině žijí horští králíci, morčata, skunci, andský medvěd, kolibříci, jestřáby a kondoři. Tato oblast ležící mezi provinciemi Ampay a Apurímac, je od roku 1987 uznána za chráněnou krajinnou oblast. V zelených údolích se pěstuje quinoa, léčivé byliny a další užité rostliny.¹⁵

Obrázek 1 Vysokohorská krajina v Peru

zdroj 1 Vlastní fotografie

La Puna

Tato oblast leží v 4000 m. n. m. až 4800 m. n. m., vzhledem k vysoké nadmořské výšce se jedná o nejchladnější část Peru, teploty zde mohou klesnout až k $-25\text{ }^{\circ}\text{C}$. Kvůli vysoké poloze zde nerostou stromy, rozprostírají se tu jen planiny, na kterých se pase dobytek. Z fauny tu přežijí jen zvířata, která se adaptovala na chladné podmínky a nedostatek kyslíku (různé druhy lam, alpaky, ovce a krávy).¹⁶

¹⁴ Taktéž

¹⁵ Taktéž

¹⁶ Taktéž

La Janca

Tento region nemá trvalé zalidnění, jedná se totiž o nejvýše položenou oblast (přes 4800 m. n. m.). Dominují zde ledovce a svahy pokryté sněhem. Přežívají tu jen lamy vicuňi, hlodavci viskača a kondoři. Ze zástupců rostlin v tomto regionu rostou jen mechy a lišejníky.¹⁷

Vysokohorský deštný prales

Podél řeky Maraňon, která protéká provinciemi Urubamba, Huallaga, Ucayali, Jaén, Cajamarca, Bagua, Amazonas, Tingo María, Oxapampa, Tambopata, Rioja, Quillabamba, se rozprostírá vysokohorský deštný prales. Povrh je velmi členitý, rokle, soutěsky, kaňony, řeky, stálezelené lesy a úrodná údolí jsou typickým reliéfem této krajiny. Zvířectvo je tu velmi rozmanité, žijí zde jaguáři, oceloti, vysokohorští medvědi, lenochodi, různé druhy opic, kapustňáci a mnoho dalších druhů. Džungle je bohatý zdroj na léčivé byliny, pěstuje se zde také káva, kakao, koka, rýže a tropické ovoce.¹⁸

Nízký deštný prales

Tato část deštného pralesa patří mezi nejrozmanitější oblasti na světě, co se týče živočišných a rostlinných druhů. Nejvýznamnějšími městy jsou Iquitos, Amazonas, Pucallpa, Ucayali a Madre de Dios. V řekách a tůních se nalézají na 600 druhů ryb a obojživelníků, například sumci, piraně, nebo jedna z největších sladkovodních ryb arapaima. Mezi savce se řadí jaguáři, nutrie, mravenečníci, vampýři, netopýři, a mnoho dalších. Flóra zahrnuje na 2500 druhů stromů, keřů a rostlin, některé se používají jako léčiva či jako droga (ayahuasca).¹⁹

1.2 Historie

Země má mimořádně bohatou historii, vzhledem k úrodnému prostředí, se na tomto území vystřídalo mnoho kmenů. Nejslavnější a největší říší byla incká říše, která se v dobách svého největšího rozkvětu rozprostírala od Chile až do Ekvádoru. Po dobytí říše Španěly se země ocitla v ekonomické krizi, která s pauzami trvala až do konce 20. století.

Nejstarší lidské pozůstatky se našly v jeskyních poblíž města Ayacucho a jsou datované do doby 12 000 př. n. l.

Postupem času se kmeny usazovaly a začaly stavět kamenné mohyly a jednoduché obydlí.

¹⁷ Taktéž

¹⁸ Taktéž

¹⁹ Taktéž

V severní části pobřeží, v Caralu, bylo objeveno prastaré město z hliněných cihel datující se do roku 2900 př. n. l., vzhledem ke svému stáří se jedná o nejstarší dochované město v celé Americe. Dalším důležitým mezníkem byla kultura lidu Chavín, která se usídlila v Andách a stavěla zde chrámy s podzemními chodbami. Jejich moc sahala od Amazonie až k pobřeží, své stavby a nádoby zdobili ornamenty částečně lidských a částečně zvířecích postav. Naučili se hrnčířství, zpracování kovů a tkalcovství, se svými výrobky poté obchodovali s dalšími kmeny, na jižním pobřeží s Paracasy, s kmenem Nasca, po kterém se dochovali záhadné obrazce v poušti, na severním pobřeží s lidem Moche, kteří prosluli svým hrnčířským nadáním a bohatě zdobenými předměty.

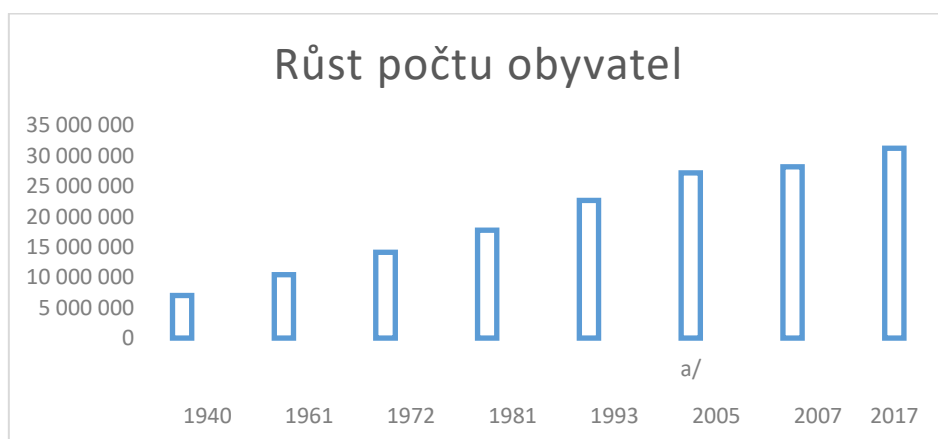
Na území dnešního Peru žilo mnoho dalších menších kmenů, kteří mezi sebou bojovali o získání moci nad celým územím. Postupem času se nejmocnějším kmenem stali Inkové. Během vlády panovníka Túpaca Yupanqui se incká říše rozrostla od severního Ekvádoru až k hranicím s Chile a Bolívií. Inkové uctívali slunce a přírodu. Ovládali desetinný administrativní systém, k záznamům používali různé barevné provázky a uzly. Říše byla protkána na 30 000 kilometrů stezek, po kterých se přesouvali běžci za účelem komunikace mezi jednotlivými částmi země. Další významný incký vládce byl Huayna Capac, který přidal k říši část Argentiny, po jeho smrti byla země rozdělena mezi jeho dva syny, kteří mezi sebou začali válčit o vládu nad inckým impériem. V roce 1532 zakotvili u břehů válkou zmítané země Španělé, zajali inckého panovníka a následně ho popravili. Díky svým zbraním a zavlečením infekčních nemocí, neměli Španělé problém podrobit si zbytek incké říše. Roku 1535 bylo na pobřeží založeno nynější hlavní město Peru, Lima. Domorodci se rychle stali levnou pracovní silou bez velkých práv. Vlivem dosud nepoznaných nemocí, umíralo mnoho domorodých obyvatel, vzhledem k poklesu pracovní síly, začali Španělé dovážet otroky z Afriky. Rozrůstala se celková nespokojenost s nadvládou Španělska a vykořisťováním země, čím dál více rostla touha po nezávislosti. Jiskrou se stala napoleonská invaze do Španělska roku 1808. Trvalo však déle, než započala válka o nezávislost vedená Josém de Martínem. Události však na sebe nenechaly dlouho čekat a v červenci 1821 byla bez jediného výstřelu dobyta Lima, občanská válka však pokračovala ještě dva další roky. Španělská armáda byla potlačena oddíly vedené Simónem Bolíwarem a Antoniem Sucrem. Oba dva postupně vládli nově vzniklému státu, jejich diktátorský režim se však nedomáhal kladného přijetí. Teprve generál Ramón Castilla se stal oblíbeným vládcem země, byl dokonce zvolen čtyřikrát za sebou. Zrušil otroctví a země zažívala hospodářský rozmach zapříčiněný vývozem cukru, bavlny a přírodního hnojiva. V letech 1879 až 1883 válčilo Peru s Bolívií proti Chile o ložiska nitrátů. Válka skončila Ancónskou dohodou. Tato válka

však zemi velmi vyčerpala a peruánské hospodářství se ocitlo v troskách, britští finančníci vyměnili peruánský dluh ve výši 550 milionů dolarů za nadvládu nad dopravou a nerostnými zdroji. Z Peru se stala jedna z nejzaostalejších zemí Latinské Ameriky. V roce 1970 zasáhlo zemi ničivé zemětřesení, které zničilo tisíce domů a zmařilo na 70 000 lidských životů. V už tak chudém a hospodářsky zaostalém státu zavládly nepokoje a do popředí se dostala teroristická skupina zvaná Světla Stezka. V devadesátých letech 20. století byl zvolen prezidentem země Alberto Fujimori, který tvrdě skoncoval s teroristy a započal modernizaci země přilákáním zahraničních investic.²⁰

1.3 Populace a úřední jazyk

Celkový počet obyvatel Peru je 31 237 385, od roku 1940 zaznamenáváme neustálý růst počtu obyvatel.²¹

graf 1 Trend růstu peruánského obyvatelstva

zdroj 2 INEI. Población, Magnitud y Crecimiento Poblacional. In: Instituto Nacional de Estadística e Informática [online]. Citováno [2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/poblacion-y-vivienda/>, Vlastní zpracování dat z INEI

Podle věkové struktury je nejvíce obyvatel mezi 25-54 lety (40,19 %), dále nejpočetnější skupinou jsou děti a mladiství do 14 let (26,31 %), následovaná věkovou skupinou dospívajících mezi 15-24 lety (18,31 %), nejméně početnou skupinou je populace od 55 a výš (15,19 %).²²

²⁰ RACHOWIECKI Rob, VANCE Jacobs, YOGERST Joe. *Peru. Velký průvodce National Geographic*. Přeložil Jiří FADRŇÝ. Brno: Computer Press a.s. 2010. ISBN 978-80-251-2266-2

²¹ INEI. Población, Magnitud y Crecimiento Poblacional. Instituto Nacional de Estadística e Informática [online]. Citováno [2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/poblacion-y-vivienda/>

²² INDEX MUNDI. Peru Age structure. *Index Mundi* [online]. Aktualizováno 20.01.2018 [cit.2019-01-15]. Dostupné z: https://www.indexmundi.com/peru/age_structure.html

Největší část obyvatelstva žije ve městech (77,9 %), urbanizační trend stále pokračuje, mezi lety 2015-2020 je odhadován na 1,44 %.²³ Velká část populace žije v hlavním městě, v Limě (10 391 000 obyvatel), druhým nejzaldněnějším městem je Arequipa (900 000 obyvatel), která leží ve vnitrozemí Peru. Třetím největším městem, co do počtu obyvatel je pobřežní město Trujillo (838 000 obyvatel).²⁴

Mezi největší etnickou skupinu patří mestici, kteří tvoří 60,2 % celkové populace. Původní indiánské obyvatelstvo však už tvoří jen 25,8 %. Zbylou populaci tvoří europoidní rasa, potomci otroků dovezených z Afriky a menší část tvoří čínští a japonští přistěhovalci.²⁵ Více než polovina populace se řadí pod římskokatolickou církev (60 %), dále je zde rozšířená evangelická církev (11,1 %) a v odlehlých částech země stále převládají původní indiánská náboženství.²⁶

Mezi hlavní demografické ukazatele patří růst obyvatelstva, z údajů dostupných z roku 2018 je patrné, že trend růstu počtu obyvatel pomalu klesá. Co se týče očekávané délky života, byla odhadnuta na 75,2 let. Dětská úmrtnost dosahovala v roce 2018 16,4 ‰. Celkový procento negramotného obyvatelstva k roku 2017 je 5,9 %. Dokončené středoškolské vzdělání má 44,5 % lidí a celkem 17,1 % obyvatel získalo vysokoškolské vzdělání. I nadále v Peru přetrvává problém s nedostatkem pitné vody, který se týká zejména vysokohorských oblastí a periferií měst, domácnosti s pitnou vodou dosahují procenta 88,1 %. I přes hospodářský růst země, je stále pětina obyvatel bezprostředně ohrožených chudobou.²⁷

²³ CIA. The world factbook, urbanization Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2212.html>

²⁴ CIA. The world factbook, major urban areas- population Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2219.html>

²⁵ CIA. The world factbook, ethnic groups Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2075.html>

²⁶ CIA. The world factbook, religions Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2122.html>

²⁷ INEI. Principales Indicadores. *Instituto Nacional de Estadística e Informática* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/>

Tabulka 1 Vybrané demografické ukazatele

Indikátor	Údaj	Údaj z roku
Růst obyvatelstva	1,1 %	2018
Očekávaná délka života	75,2 let	2018
Dětská úmrtnost	16,4 ‰	2018
Negramotnost	5,9 %	2017
Středoškolské vzdělání	44,5 %	2017
Vysokoškolské vzdělání	17,1 %	2017
Domácnosti s pitnou vodou	88,1 %	2017
Počet obyvatel přímo ohrožených chudobou	21,7 %	2017

zdroj 3 Vlastní zpracování dat z: INEI. Población y vivienda. In: INEI [online]. [cit.22-01-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/poblacion-y-vivienda/>

V Peru existují tři oficiální jazyky. Španělština, kterou mluví 82,9 % obyvatel, kečuánština, kterou používají domorodí obyvatelé především v horách (13,6 %) a ajmarština, která se používá na jihu země (1,6 %).²⁸

Dále se na tomto území mluví mnohými domorodými jazyky, bohužel používání těchto jazyků je čím dál méně časté a hrozí jejich neodvratné vymizení. Podle posledních údajů, už nevyhnutelně zmizelo 37 minoritních indiánských jazyků.

Kečuánština je mateřským jazykem Inků, který se dochoval až do dnešní doby, i přes snahy španělských kolonizátorů tento jazyk zničit. Ajmarštinou se mluví na hranicích s Bolivií a v oblasti jezera Tititcaca, peruánská vláda podniká kroky k udržení tohoto mizejícího jazyka.²⁹

1.4 Státní zřízení a symboly, administrativní členění

Peruánská republika se skládá z 25 regionů (Amazonas, Ancash, Apurímac, Arequipa, Ayacucho, Cajamarca, Callao, Cusco, Huancavelica, Huanuco, Ica, Junín, La Libertad, Lambayeque, Lima, Loreto, Madre de Dios, Moquegua, Pasco, Piura, Puno, San Martín, Tacna, Tumbes, Ucayali) a jedné provincie (Callao), které se dále dělí na menší okresy

²⁸ CIA. The world factbook, languages Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2098.html>

²⁹ DON QUIJOTE. Lenguas oficiales de Perú. *Don Quijote* [online]. [cit.22-01-2019]. Dostupné z: <https://www.donquijote.org/es/cultura-peruana/tradiciones/espanol-peru/>

a obce. Nejrozsáhlejším regionem je Loreto, který se nachází na severovýchodě země, žije zde však malé množství obyvatel.³⁰

Hlavním městem je již zmíněná Lima, ve které svůj domov našlo na 10 miliónů lidí. Ta se dále dělí na 43 distriktů, z nichž nejpočetnější v počtu obyvatel je San Juan de Luringancho.³¹

Obrázek 2 Administrativní mapa Peru

zdroj 4 QUISPE MAYMA, Néstor René. *Regiones administrativas en el Perú*. In: *Nestorgeografia [online]*. Poslední aktualizace 03.2017. Dostupné z: <http://nestorgeografia.blogspot.com/2013/01/regiones-administrativas-en-el-peru.html>

1.4.1 Státní symboly

Vlajka

V roce 1825 dekret Simona Bolívara určil znaky peruánské vlajky, která ve stejné formě přetrvává dodnes. Na bočních stranách jsou dva vertikální pruhy červené barvy a uprostřed bílý pruh s peruánským znakem. Předěšlé verze vlajky, byly až moc podobné španělské vlajce a stěžovaly vojákům orientaci na bitevním poli. Tato verze vydržela až do roku 1950,

³⁰ CIA. The World Factbook, Peru. *Central Intelligence Agency [online]*. Poslední aktualizace 05.02.2019. [cit.2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>

³¹ ANDINA. Aniversario de Lima: ciudad capital alberga 9.32 millones de habitantes al 2018. *Andina [online]*. Poslední aktualizace 18.01.2019. [cit.2019-02-09]. Dostupné z: <https://andina.pe/agencia/noticia-aniversario-lima-ciudad-capital-alberga-932-millones-habitantes-al-2018-696313.aspx>

kdy prezident Manuel Odría odstranil z peruánské vlajky národní znak, ten se však ve vlajce pro svou oblíbenost stále používá.³²

Státní znak

Pochází z roku 1825 a je rozdělen na tři části. V levé horní části znaku je zobrazena lama vikuňa na modrém pozadí. V pravém horním rohu na bílém pozadí je umístěn léčivý strom quina. Ve spodní části na červeném pozadí se nachází roh hojnosti plný zlatých mincí. Tyto tři symboly charakterizují peruánské přírodní bohatství; faunu, flóru a nerosty.³³

Národní hymna

V roce 1822 byla vytvořena národní hymna tvořena šesti slokami, slova napsal José de la Torre Ugarte a José Bernardo Alcedo zkomponoval noty. Oslavuje nabytou svobodu po mnoha rocích nadvlády a utrpení³⁴

Dle mé zkušenosti jsou Peruánci velmi hrdým národem. Velmi často rozvěšují své vlajky z oken budov. Vlastenectví se učí už od mala, na základních a středních školách se každý den v novém týdnu (obvykle pondělí) zpívá národní hymna.

Obrázek 3 Peruánská vlajka

zdroj 5 Peru.com. *Símbolos Patrios del Perú: La Bandera*. In: Peru.com [online]. [cit.05-02-2019]. Dostupné z: <https://peru.com/2012/07/27/actualidad/infografias-y-especiales/simbolos-patrios-peru-bandera-noticia-77422>

³²INSTITUTO NACIONAL DE RADIO Y TELEVISIÓN DEL PERÚ. Fiestas patrias; Conozca la evolución de la bandera peruana, quién la estableció y cómo se diseñó. *Radio Nacional* [online]. Poslední aktualizace 24-07-2015. [cit.2019-02-05]. Dostupné z: <https://www.radionacional.com.pe/informa/fiestaspatrias/conozca-la-evolucion-de-la-bandera-peruana-qui-n-la-estableci-y-c-mo-se-dise>

³³ CEGARRA, Ernesto. Fiestas Patrias 2013: Conoce la historia de los símbolos patrios del Perú. *Peru.com* [online]. Poslední aktualizace 26-07-2013. [cit.2019-02-05]. Dostupné z: <https://peru.com/actualidad/mi-ciudad/simbolos-patrios-peru-noticia-12948>

³⁴ Taktéž

Obrázek 4 Peruánský znak

zdroj 6 BBC mundo. Quina, el casi extinto árbol del escudo de Perú que inspiró el gin tonic [BBC]. In: El comercio [online]. [cit.05-02-2019]. Dostupné z: <https://elcomercio.pe/mundo/quina-extinto-arbol-escudo-peru-inspiro-gin-tonic-bbc-noticia-445808>

1.5 Politická situace

Prezident zastává post hlavy státu a parlamentu. Mezi jeho další funkce například patří jmenování ministrů a reprezentování země v zahraničí. Prezidentské volby jsou dvoukolové, konané jednou za pět let.

Kongres je tvořen 130 zástupci, kteří jsou voleni na pětileté období. Celkem v kongresu zasedá 94 mužů a 36 žen. Nejsilnějšími stranami jsou Fuerza Popular, Frente Amplio a APP.³⁵

V březnu roku 2018, téměř po dvou letech vlády, odstoupil bývalý prezident Pedro Pablo Kuczynski, po odhalení videa zachycující dávání úplatku členům opozice, aby hlasovali pro setrvání Kuczynského na postu hlavy státu. Bývalý prezident byl obviněn ze zapojení do korupčního skandálu kolem brazilského konglomerátu Odebrecht. Na konci roku 2017 pozbyl své oblíbenosti u obyvatel, když omilostnil bývalého prezidenta Alberta Fujimoriho, který byl odsouzen za zločiny proti lidskosti a korupci na 25 let do vězení. Ten však byl znovu odsouzen. Novým prezidentem se stal bývalý viceprezident Martín Vizcarra.³⁶

Keiko Fujimori, předsdkyně opoziční strany a dcera bývalého prezidenta, byla odsouzena ke třem letům vězení.³⁷

³⁵ CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. The World Factbook, Peru; Government. CIA [online]. Poslední aktualizace 05.02.2019. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>

³⁶ GOLDENBERG, Sonia. Can Peru's Democracy Survive Corruption? In: *The New York Times* [online]. Poslední aktualizace 25.03.2018. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/03/25/opinion/peru-democracy-corruption.html>

³⁷ COLLYNS, Dan. Keiko Fujimori, Peru's opposition leader, sent back to jail ahead of corruption trial. In: *The Guardian* [online]. Poslední aktualizace 01.11.2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/nov/01/keiko-fujimori-perus-former-first-lady-sent-back-to-jail-ahead-of-bribery-trial>

1.6 Členství v mezinárodních organizacích

Peru je členem mnohých mezinárodních organizací a uskupení. V latinskoamerickém regionu je členem hned několika z nich.

V roce 1969 Peru společně s dalšími čtyřmi státy Jižní Ameriky podepsalo Kartagenskou dohodu zakládající Andské společenství. Cílem společenství bylo zlepšit život svých obyvatel prostřednictvím vzájemné ekonomické a sociální kooperace a integrace. V roce 1993 členské země mezi sebou zrušily cla a vytvořily zónu volného obchodu, kde mohlo zboží volně proudit. Poté liberalizovaly také služby. V roce 2010 Andské společenství vytyčilo 12 tematických cílů zahrnující oblast kultury, rozvoje, bezpečnosti, turismu, kooperace, energetické integrace, ochrany životního prostředí, zahraniční politiky, a dalších. Za posledních 40 let působnosti se vzájemný obchod zvýšil 77krát, v roce 1970 dosahoval hodnoty 75 miliónů dolarů, v roce 2009 však vzrostl na 5 774 miliónů dolarů. Ostatními členy jsou Bolívie, Kolumbie, Ekvádor a řada dalších přidružených ekonomik.³⁸

V roce 2005 uzavřelo Peru asociační dohody se zeměmi MERCOSUR a stalo se přidruženým státem. Cílem bylo ustálit ekonomické vztahy pro vznik zóny volného obchodu a zlehčit zahraniční obchod mezi státy navzájem. Od roku 2005 se peruánský vývoz do těchto ekonomik zvýšil 4,8krát a v roce 2017 dosáhl hodnoty 1 801 miliónů dolarů.³⁹

V roce 2011 vznikla Pacifická aliance, zakládajícími státy byly Peru, Mexiko, Chile a Kolumbie. Tato aliance má za cíl postupné odbourávání obchodních bariér a dosažení volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu. Zaměřuje se také na vzájemnou spolupráci, rozvoj a integraci.⁴⁰

Peru je rovněž členem Společenství latinskoamerických a karibských států (CELAC), Latinskoamerického integračního sdružení (LAIA) a Unie jihoamerických

³⁸ MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Acuerdos comerciales del Perú: Acuerdo de Libre Comercio entre Perú - Comunidad Andina. *Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z:http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=95&Itemid=118

³⁹ MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Acuerdo de Complementación Económica entre Perú y los Estados Parte del MERCOSUR (Argentina, Brasil, Uruguay y Paraguay) *In: Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z:
http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=100&Itemid=123

⁴⁰ MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Alianza del Pacífico *Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z:http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=166&Itemid=185

národů (UNASUR).⁴¹

S dalšími státy Latinské Ameriky má Peru obchodní dohody (Kuba, Chile, Mexiko, Panama, Venezuela, Honduras, Kostarika).

Peru je členem dalších obchodních organizací a uskupení se zeměmi mimo jihoamerický kontinent. V roce 1998 se stalo Peru členem Asijsko-pacifického hospodářského společenství (APEC), které sdružuje celkem 21 zemí. APEC původně vznikl jako diskusní fórum zakládajících zemí, zabývajících se ekonomickými problémy v regionu. Hlavními cíli jsou růst a rozvoj regionu, prosperita obyvatel prostřednictvím ekonomické spolupráce, odstranění bariér obchodu a vzájemný rozvoj. Vznikly tři pilíře, které mají napomáhat splnění těchto cílů; liberalizace obchodu a investic, usnadnění obchodu a vzájemná ekonomická a technická kooperace. Od roku 2013 má Peru obchodní dohodu i s Evropskou unií usnadňující vzájemný obchod.⁴²

Peru je také členem dalších významných integračních uskupení a mezinárodních organizací (například: OSN, WTO, UNCTAD, UNESCO, IMF a Skupiny zemí G-24).⁴³

⁴¹ CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. The World Factbook, Peru; Government. *CIA* [online]. Poslední aktualizace 05.02.2019. [cit.2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>

⁴² MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Alianza del Pacífico. *Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=166&Itemid=185

⁴³ Taktéž

1.7 Základní makroekonomické ukazatele

Porozumění hospodářským a sociálním indikátorům má velký vliv na hospodářský růst, zaměstnanost, lidský kapitál, udržitelnosti životního prostředí a další důležité prvky řízení státu. Vlády by měly dobře zvážit příležitosti daného území a zhodnotit jeho ekonomický význam, ať už se jedná o města, regiony či přírodní oblasti. Strategie pro rozvoj regionů a měst mohou vést k vytváření příležitostí pro následný rozvoj investic, inovací a přímo přispívat ke zlepšení kvality života.

1.7.1 HDP, Inflace a míra nezaměstnanosti

Peruánské hospodářství zažilo od začátku století dvě různé fáze ekonomického rozvoje. V období mezi lety 2002 až 2013 bylo Peru jednou z nejrychleji rostoucích ekonomik Latinské Ameriky s průměrným tempem růstu HDP 6,1 % ročně. Vhodné podmínky, omezitelná politika a strukturální reformy v odlišných oblastech vytvořily příznivý scénář pro vysoký růst hrubého domácího produktu a nízké inflace. Silný nárůst zaměstnanosti a s tím spojeného růstu příjmů, prudce snižoval míru chudoby (procentní podíl obyvatel žijících na 5,50 USD denně). V roce 2005 dosahovala míra chudoby 52,2 %, zatímco se jí do roku 2013 podařilo snížit na hladinu 26,1 %, což zhruba odpovídá počtu 6,4 miliónu obyvatel, kteří se vymanili ze spárů chudoby. Přičemž extrémní chudoba (obyvatelstvo žijící na úrovni 3,20 USD / den) se ve stejném období snížila z 30,9 % na hodnotu 11,4 %. Naopak v období mezi roky 2014 až 2017 se růst HDP zpomalil a docílil průměrné hodnoty 3,1 %, což bylo způsobeno poklesem mezinárodní cen komodit, například mědi, která patří mezi přední vývozní artikly. To mělo za následek snížení soukromých investic, nižší fiskální příjmy a menší spotřebu. Avšak vzhledem k omezitelné fiskální politice v oblasti měnové a devizové politiky, nedošlo k výraznějšímu poklesu HDP. Dalším důležitým faktorem, který přispíval k hospodářskému růstu, byl prudký nárůst těžby, který byl zapříčiněn investičními projekty z období konjunktury. To mělo za následek zvýšení vývozu a vyrovnání zpomalené peruánské poptávky. Schodek běžného účtu se v roce 2017 snížil na hladinu 1,1 % HDP, v porovnání s rokem 2015, kdy schodek běžného účtu dosahoval 4,8 % HDP. Čisté devizové rezervy země setrvaly na stabilní úrovni 27 % HDP (v srpnu roku 2018). Průměrná inflace byla v roce 2017 zaznamenána na hladině 2,8 %. Fiskální deficit se v posledních letech zvýšil a v roce 2017 dosáhl 3,1 % HDP.

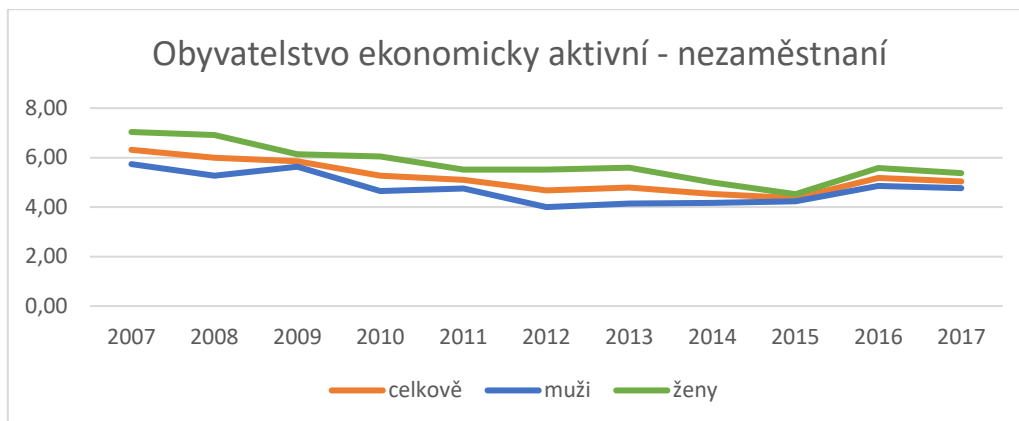
Hrubý veřejný dluh země se blíží hranici 24 %, nicméně Peru zůstává zemí s nejnižší mírou zadlužení v latinskoamerickém regionu.

Předpokladem daným pro rok 2018 bylo očekávané zvýšení růstu HDP o 4 % zapříčiněné

oživením domácí poptávky.

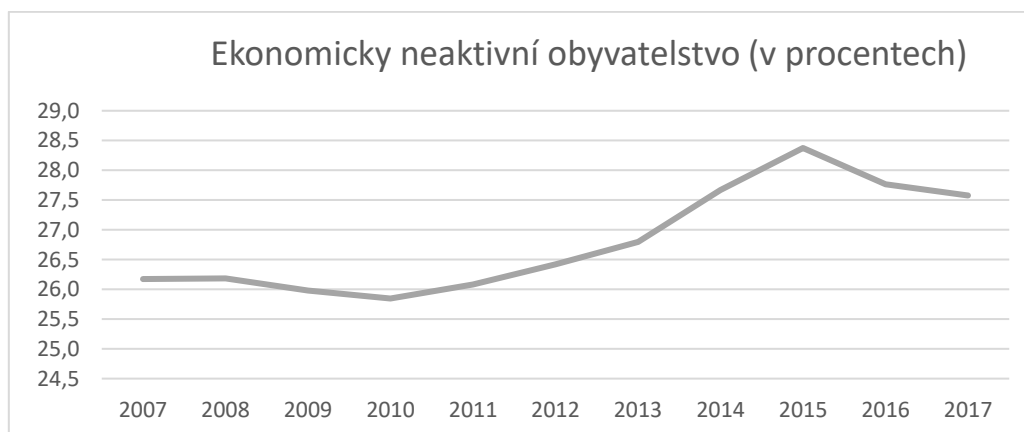
Hospodářský růst však může být ohrožen i vnějšími faktory, jako je mezinárodní pokles cen komodit nebo změny mezinárodních finančních podmínek. Peruánské hospodářství je často ohroženo přírodními riziky (například klimatický jen El Niño).⁴⁴

graf 2 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo - nezaměstnaný

zdroj 7 INEI. Economía. In: INEI [online]. [cit.10-02-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indicetematico/economia/> Vlastní zpracování dat

graf 3 Procentuální podíl ekonomicky neaktivních obyvatel

zdroj 8 INEI. Economía. In: INEI [online]. [cit.10-02-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indicetematico/economia/> Vlastní zpracování dat

Celkový podíl obyvatel ve věku od 14 let schopný práce se v roce 2017 ustálil na hladině 74,7 %. Liší se však tím, jestli se jedná o venkovské oblasti, kde podíl práceschopných obyvatel představuje 68,2 %, či města, kde je tento podíl vyšší a dosahuje hladiny 76,6 %. Podle klimatického rozdělení země, je nejvyšší podíl obyvatel na pobřeží, následovaný horskými a pralesními oblastmi.

V roce 2017 bylo z ekonomicky aktivního obyvatelstva 704 800 osob nezaměstnaných,

⁴⁴ THE WORLD BANK. The World Bank in Peru. *World Bank* [online]. Poslední aktualizace 26.09.2018. [cit..2019-02-10]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/country/peru/overview>

největší část nezaměstnaných se nachází ve městech (675 100 nezaměstnaných), zatímco ve venkovských oblastech bylo v roce 2017 jen 29 700 nezaměstnaných. Větší procento nezaměstnaných je žen (5,4 %) než mužů (4,8 %).

Od roku 2015 se podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva snižuje, v roce 2017 dosáhl hladiny 27,6 % z celkového počtu obyvatel v práceschopném věku. Nejvyšší podíl nalezneme na pobřeží (30,2 %), kde se také nacházejí největší města, dále v Amazonii (24,4 %) a nejmenší podíl zaznamenáváme v horských oblastech (23,9 %).⁴⁵

Průměrný měsíční příjem činí 1 376,8 peruánských Solů (v přepočtu zhruba 9 461,4 Kč)⁴⁶. V městských oblastech je tento příjem až dvojnásobně větší než ve venkovských oblastech.⁴⁷

1.8 Analýza hospodářských sektorů

Podle odhadů uskutečněných Mezinárodním měnovým fondem v roce 2016 je peruánská ekonomika 52. největší na světě a sedmá v Latinské Americe. Peruánské hospodářství je bohaté na přírodní zdroje, leží na výhodné poloze, oplývá rozmanitou kulturou a dechberoucí historií. V poslední dekádě se zlepšilo živobytí v zemi a dnes je Peru považováno za zemi s vyššími středními příjmy, HDP na obyvatele v roce 2017 bylo 13,501 US dolaru. Podle Indexu ekonomické svobody zaujímá tento stát 48. místo, avšak podle světového Indexu inovací je až na 71. místě, což odpovídá nižšímu umístění v latinskoamerickém regionu.⁴⁸

Peruánská republika je, jak už bylo zmíněno, velmi bohatá na nerostné zdroje, po celém území země, však převážně v Andách se nacházejí důležitá ložiska minerálů, vzhledem k tomu je těžba jedním z nejdůležitějších sektorů vůbec. Významnou společností zabývající se těžbařským průmyslem je státní firma Petroperú, zabývá se však také dopravou, ropným průmyslem a obchodem s ropou. Peru je jedním z největších těžařů nerostného bohatství na světě. Je prvním producentem zlata, zinku, olova a bóru v Latinské Americe. V porovnání s producenty z ostatních zemí světa je druhým největším těžařem mědi, stříbra,

⁴⁵ INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Empleo. *INEI* [online]. [cit.2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/ocupacion-y-vivienda/>

⁴⁶ Kurz platný ke dni 17.02.2019. KURZYCZ. Nuevo, Peruánský nuevo sol. *Kurzycz* [online]. [cit.2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/PEN-peruansky-nuevo-sol/>

⁴⁷ INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Empleo. *INEI* [online]. [cit.2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/ocupacion-y-vivienda/>

⁴⁸ MONTOTOYA P., Juan David. Actividades económicas de Perú. In: *Actividades económicas* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.actividadeseconomicas.org/2017/07/actividades-economicas-de-peru.html>

zinku a bóru. Čtvrtým největším producentem olova a molybdenu a šestým největším těžářem zlata.⁴⁹

Tabulka 2 Umístění Peru v Latinskoamerickém regionu a ve světě v oblasti těžby nerostného bohatství

Kovy a minerály	2016		2017	
	Latinskoamerický region	Svět	Latinskoamerický region	Svět
Zlato	1	6	1	6
Měď	2	2	2	2
Stříbro	2	2	2	2
Zinek	1	2	1	2
Olovo	1	4	1	4
Bór	3	4	1	2
Molybden	2	4	2	4

zdroj 9 Instituto Nacional de Estadística e Informática. Principales indicadores macroeconomicos. In: INEI [online]. [cit.24-02-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/> Vlastní zpracování dat

Další význačnou oblastí spadající do primárního sektoru je zemědělství, chov dobytka, lov a lesnictví. V roce 2017 bylo nejvíce vypěstováno cukrové třtiny, které se sklídilo 9 399 600 metrických tun, jedná se však o nejnižší číslo od roku 2011. Mezi další důležité plodiny patří palma olejná a její produkty, které se v roce 2017 sklídilo 852 000 metrických tun, její produkce stále roste a od roku 2011 se zvětšila více než dvakrát. Vinné révy se vypěstovalo 645 000 metrických tun a kávy se vyprodukovalo 344 900 metrických tun, což je nejvíce od roku 2011. Mezi další zemědělské plodiny pěstované na území Peru patří bavlna, olivy, kakao, čaj a koření dobromysl a oreláník barvířský. Mezi obilovinami se nejvíce vypěstovalo rýže, v roce 2017 se nicméně vyprodukovalo méně než předešlé roky. Také další zemědělská komodita kukuřice zaznamenala tentýž rok pokles oproti předchozím rokům. Pšenice, oves, ječmen, quinoa a žito patří mezi obiloviny, které se zde také pěstují ve velké míře. Brambor se v roce 2017 vyprodukovalo nejvíce za posledních šest let, produkce dosáhla úrovně 7 776 300 metrických tun. Nejvíce pěstovaným ovocem jsou banány, citrony a limetky, pomeranče, jablka, manga, ananasy, papáji, broskve, avokáda, melouny, a mnoho dalších plodin. Banánů se sklídilo 1 982 800 metrických tun, což je nejméně od roku 2012. Nejpěstovanější zeleninou v roce 2017 byla cibule (722 400 metrických tun), rajčata, bílá kukuřice, mrkev atd. V oblasti chovu dobytka a drůbeže se nejvíce vyprodukovalo kuřat, od roku 2011 jejich produkce stále stoupá a v roce 2017 dosáhla hodnoty 1 913 800 metrických tun, produkce slepičích vajec se

⁴⁹ INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. INEI [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

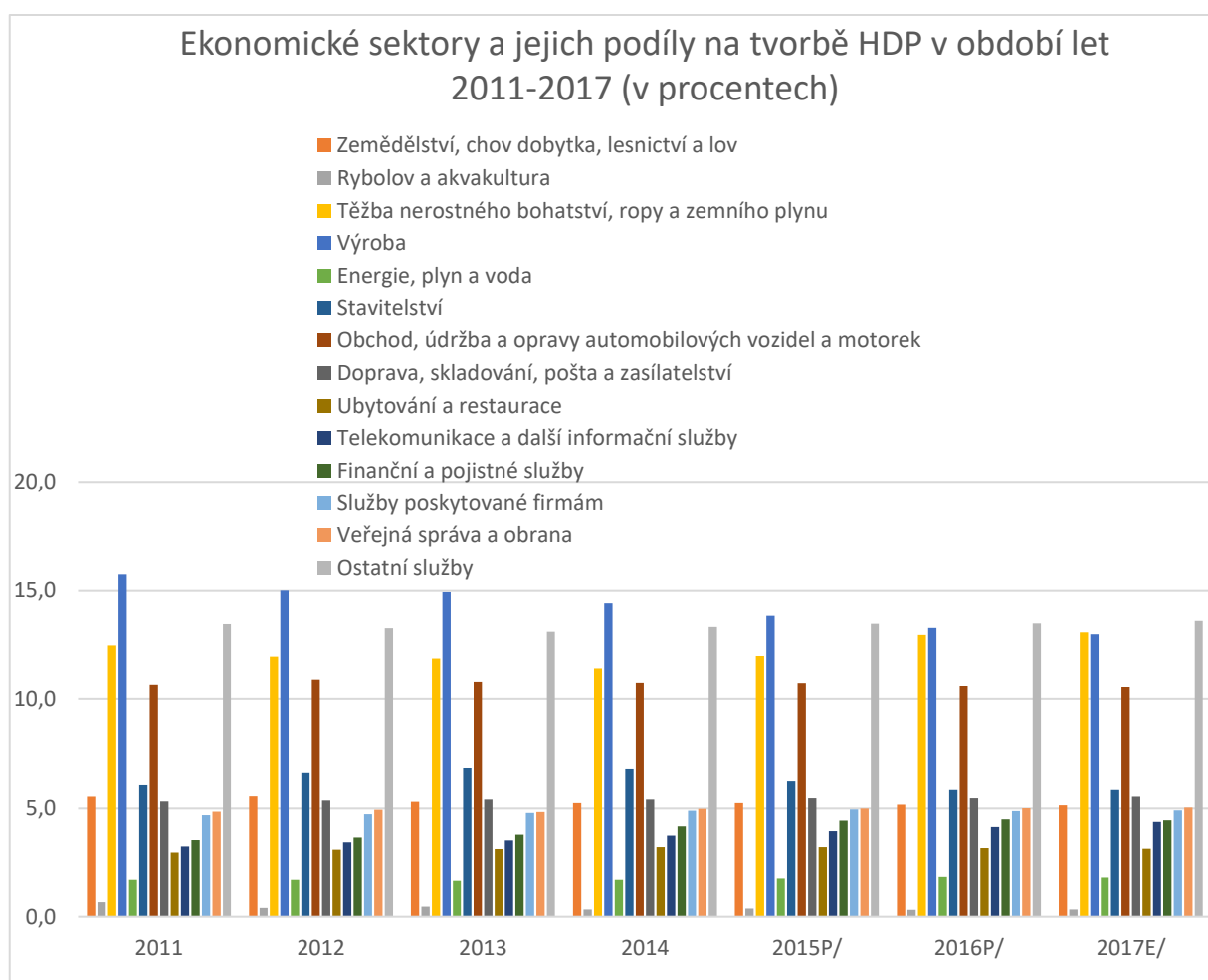
také zvětšila. Produkuje se zde i hovězí, vepřové, jehněčí maso a v malé míře také lamí a alpačí maso. Kravské mléko zvýšilo svůj odbyt v posledních šesti letech a v roce 2017 se ho vyprodukovalo na 2 011 000 metrických tun. Dále se peruánský chov zaměřuje i na chov lam a alpak za účelem získání vlny, jež je velmi vysoce ceněna. Významným sektorem je rybolov. Zvedá se i konzumace rybího masa, v roce 2017 byla spotřeba ryb 25,8 kg na obyvatele. Nejvíce se ryby konzumují syrové, připravuje se z nich například národní jídlo ceviche. Mezi nejvíce lovenými rybami nalezneme ančovičky, tuňáky, makrely a kranasy. Velmi oblíbeným artiklem jsou i mořské plody, zahrnující kraby, langusty, krevety, slávky, chobotnice a kalamáry, či mnoho jiných mořských a sladkovodních živočichů.⁵⁰

Potravinářský průmysl se podílí na tvorbě peruánského HDP z 3,4 %, nejvýznamnější je sektor zabývající se výrobou produktů z mouky a obilovin. Textilní, obuvnický, papírnický průmysl se podílí na tvorbě HDP z 1,7 %. Stavebnictví od roku 2015 zvýšilo svůj podíl o 2,2 % a v roce 2017 se vyznačovalo 6,6% podílem na HDP. Obchod, údržba a oprava automobilových a motoristických vozidel v roce 2017 tvořila 10,5% podíl. Doprava, skladování, pošta a zásilatelská činnost přispěla k tvorbě HDP 6,5 %, zatímco ubytování a pohostinství se podílelo z 4,5 %. Větší část představují ostatní služby, do kterých patří zdravotnictví, vzdělání, sociální služby a oblast s nemovitostmi.⁵¹

⁵⁰ INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. *INEI* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

⁵¹ INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. *INEI* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

graf 4 Přehled ekonomických sektorů a jejich podíly na tvorbě HDP mezi lety 2011-2017 (v procentech)

zdroj 10 Instituto Nacional de Estadística e Informática. Principales indicadores macroeconomicos. In: INEI [online]. [cit.24-02-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>. Vlastní zpracování dat

Peru se pyšní mnohými historickými památkami, archeologickými parky, muzei a starodávnými městy. Turistický sektor je důležitým zdrojem peněz do státní kasy a zaměstnává početné množství obyvatel. Počet zahraničních turistů se vzhledem k atraktivnosti země nadále zvyšuje, v roce 2018 si přijelo užít krásy Peru 4 032 339 návštěvníků. Příjem za poslední rok (rok 2018) činil 4 573 US dolarů. Největší podíl příjmů pocházel od turistů z Jižní Ameriky, poté ze Severní Ameriky, Evropy, Asie, Střední Ameriky, Oceánie a nejméně příjmů bylo z Afriky. Mezi největší turistické atrakce patří Machu Picchu, kterou v roce 2017 navštívilo 990 798 zahraničních turistů a 341 816 domácích návštěvníků.⁵²

⁵² INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. INEI [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

1.8.1 Perspektivní odvětví

Příjmy ze soukromých investic, zvýšení veřejných výdajů, dřívější inovace a investice v oblasti těžařských projektů a infrastruktury je odhadováno, že do roku 2020 budou motorem peruánského hospodářství. Primární sektor, jakožto i navazující sektory druhý a třetí porostou v podobném rytmu jako doted, zatímco rybářství, zemědělství a těžba dosáhnou 3,9 % růstu. Nicméně sektory jako je výroba, stavitelství, obchod a služby porostou o 4 %. Peruánská centrální banka uvedla šest sektorů, které by měly potáhnout peruánskou ekonomiku v roce 2020. Mezi nimi se nalézají těžební projekty Quellaveco, Mina Justa a rozšíření dolu Toromocho. Dalším významným projektem, od kterého se očekává, že pomůže růstu ekonomiky je prodloužení metra o druhou linku v hlavním městě Limě, dalším důležitým projektem je zvětšení a přístavba hlavního mezinárodního letiště Jorge Cháveze a rozvoj přístavních terminálů Salaverry, Chancay a San Martín.⁵³

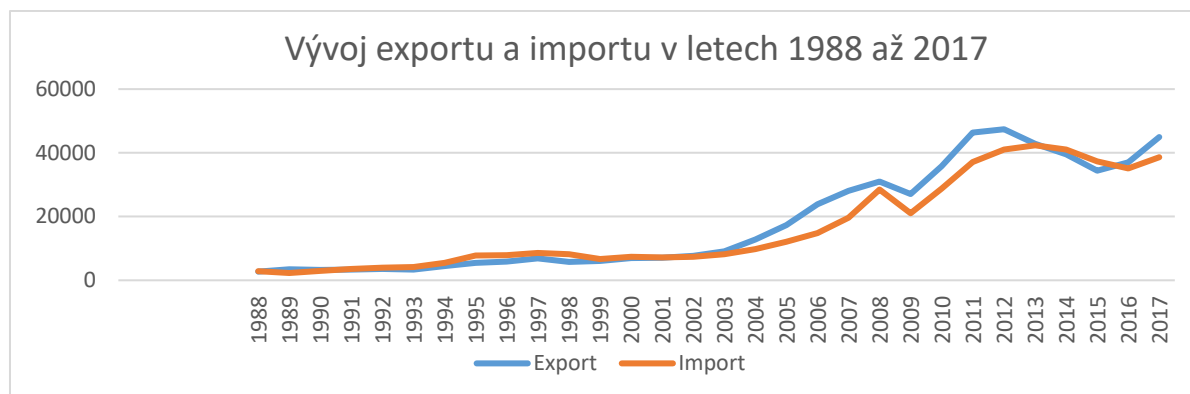
⁵³ RPP NOTICIAS. BCR: Crecimiento de la economía peruana será de 4 % hasta el 2020. In: RPP [online]. Publikováno 21.12.2018. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://rpp.pe/economia/economia/bcr-crecimiento-de-la-economia-peruana-sera-de-4-hasta-el-2020-noticia-1171058>

2 Peruánský zahraniční obchod

Pojem zahraniční obchod můžeme formulovat jako obchod jedné národní ekonomiky s dalšími národními ekonomikami (nebo pouze s jednou národní ekonomikou), pokud se shodují jejich hranice. Existují dva koncepty pojetí zahraničního obchodu. První se jmenuje přeshraniční koncept a vyjadřuje přesun zboží a služeb přes státní (př. celní) hranice, aniž by brala v potaz ekonomickou příslušnost prodávajícího či kupujícího subjektu. Druhým pojetím je národní koncept, též zvaný koncept změny vlastnictví či koncept přidané hodnoty. Definuje obchod mezi rezidenty a nerezidenty dané země bez ohledu na státní hranice.⁵⁴

V letech 1988 až 2000 zaznamenal peruánský export a import pomalý růst, vzhledem k oživení hospodářství od nového tisíciletí a reformách Alberta Fujimoriho prudce vzrostl jak import, tak export. Peruánská ekonomika byla však od roku 2008 postihnuta světovou krizí, kdy oba dva tyto ukazatele výrazně poklesly. Mezi lety 2009 až 2012 však vývoz i dovoz opět vzrostly, nicméně v období 2013 až 2014 znova klesly. Od roku 2015 export vzrostl a následující rok se zvýšil i import, oba dva ukazatele měly až do roku 2017 rostoucí tendenci.⁵⁵

graf 5 Vývoj exportu a importu v letech 1988 až 2017

zdroj 11 INEI. Economía, Panorama internacional. In: INEI [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>. Vlastní zpracování dat

V roce 2017 dosáhla Peruánská republika velkého navýšení podílu v oblasti exportu, nárůst zaznamenala o 22 %, dosáhla největšího růstu na americkém kontinentě a třetího největšího ve světě. V porovnání se Chile a Uruguají se jednalo o téměř dvojnásobek růstu exportu.

⁵⁴ ŠTĚRBOVÁ, Ludmila a kolektiv. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4

⁵⁵ INEI. Economía, Panorama internacional. INEI [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

V hodnotovém vyjádření za rok 2017 činil vývoz více než 44 miliónů dolarů, což bylo nejvíce za posledních šest let. Tento růst byl způsoben především růstem v tradičních sektorech (27,5 %) a nárůstem v netradičních sektorech (8,3 %). Mezi tradiční vývozní artikly se jedná o zinek, olovo, molybden a rybí tuk či rybí moučku. Mezi netradiční vývozní artikly se naopak řadí produkty z chemického, textilního a zemědělskopřůmyslového průmyslu. Produkty pod značkou Super Foods Peru se vyvezlo do USA o 8,7 % více než předešlý rok. Celkově vyváží své výrobky do zahraničí 7 415 peruánských firem (v roce 2017 vzrostl počet o 187) do 178 různých ekonomik.⁵⁶

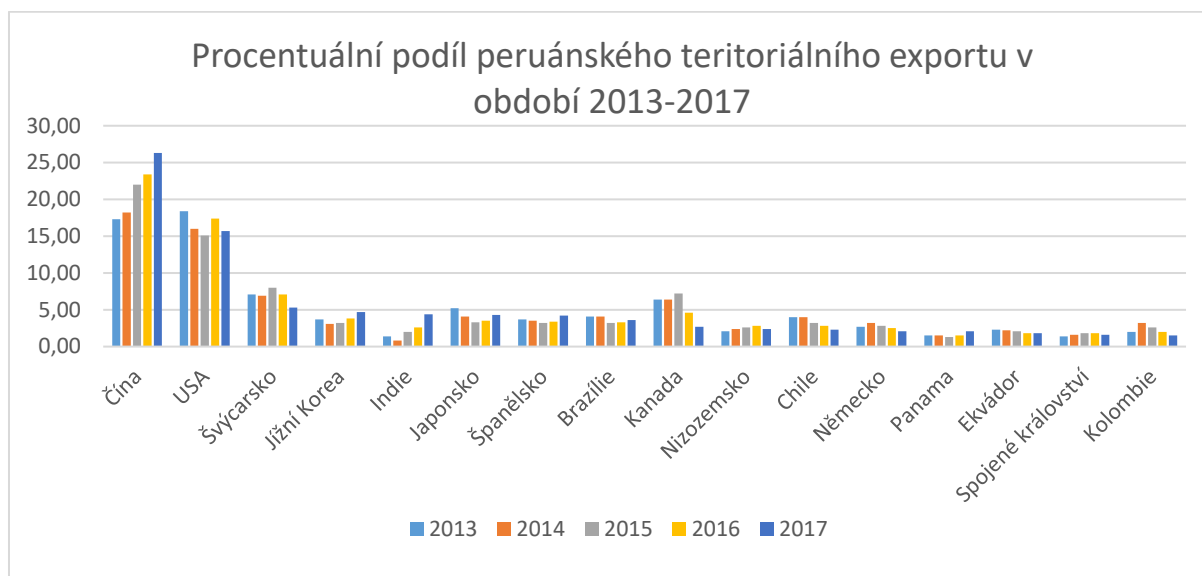
2.1 Teritoriální a zbožíová struktura

Peruánský export dosáhl v roce 2017 hodnoty 44,918 miliónu dolarů v cenách FOB.⁵⁷ Největší dovozce peruánského zboží a služeb je už dlouhodobě Čína, která od roku 2015 přesáhla 20 % podíl veškerého peruánského vývozu, v roce 2017 překonala 25% hranici a dosáhla 26,3% podílů. Druhým největším dovozcem peruánského zboží je USA, to však do roku 2016 snižovalo svůj procentuální podíl, v roce 2016 činil podíl dovozu 17,4 %, nicméně následující rok se tento podíl opět snížil a zůstal na hladině 15,7 %. Třetím největším dovozcem je Švýcarsko, tato země zaznamenala v roce 2015 8% podíl, další roky však tato hodnota klesala a v roce 2017 činil dovozní podíl pouhých 5,3 %. Kanada dosáhla v roce 2015 7,2% podílu, ale po vzoru Švýcarska tento podíl následující roky klesal a v roce 2017 podíl činil pouhých 1 2,7 %. Mezi další dovozní partnery peruánských artiklů na asijském kontinentu můžeme zmínit Jižní Koreu, která v roce 2017 měla 4,7% podíl, Indii, jejíž export stále roste a roku 2017 dosáhl hranice 4,4 % a Japonsko, které v roce 2015 zaznamenalo pokles, avšak v roce 2017 podíl dosáhl 4,3 %. V Evropě jsou důležitými partnery Španělsko, které si do roku 2016 drželo 3% podíl, v roce 2017 se tento podíl zvýšil na 4,2 %, Nizozemsko si udržuje 2% podíl, Německo poslední roky zaznamenává pokles, v roce 2017 se snížil podíl na 2,1 % a Spojené království přesahuje hranici 1% podílu. V Jižní Americe Peru nejvíce dováží do Brazílie, kde v roce 2017 činil podíl exportu 3,6 %, Chile,

⁵⁶ PROMPERÚ. Perú, entre los principales países con mayor crecimiento exportador en el mundo. *Promperú* [online]. Poslední aktualizace 13.03.2018. [cit.2019-03-03 Dostupné z: https://www.promperu.gob.pe/Repos/pdf_novedades/133201816351_580.pdf

kteřé se potýká s poklesem dovozního podílu, Ekvádoru, který dováží zhruba 2 % peruánského vývozu a Kolumbie, která v roce 2017 dosáhla 1,5 % dovozu.⁵⁸

graf 6 Procentuální podíl peruánského exportu v období 2013 až 2017

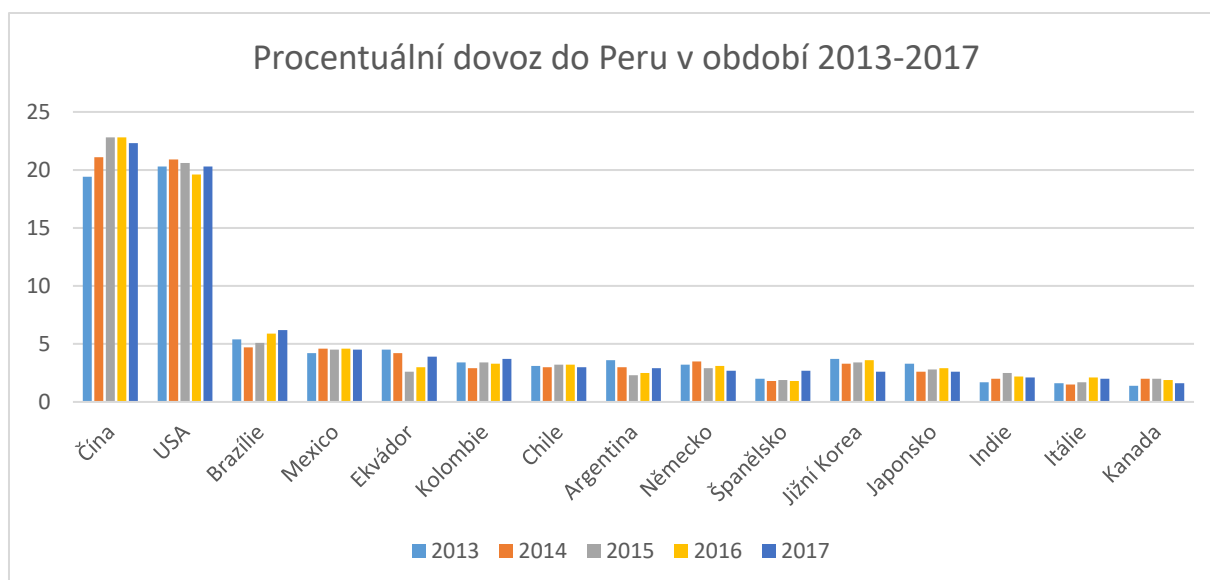
zdroj 12 Trade Map. List of importing markets for a product exported by PeruM. In: Trade map [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupný z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c604%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c4%7c1. Vlastní zpracování dat

V letech 2013 až 2017 byly největší dovozci do Peruánské republiky Čína a USA. Čína od roku 2013 do roku 2016 zaznamenala růst vývozu, v roce 2017 dosáhl podíl vývozu do Peru 22,3 %. Import z USA se drží hranice 20 %, v roce 2016 vývoz klesl na 19,6 %, nicméně následující rok vývoz činil 20,3 %. Brazilský vývoz od roku 2014 rostl a v roce 2017 dosáhl úrovně 6,2 %. Mexiko je dalším důležitým vývozcem zboží do Peru. Od roku 2013 podíl dovozu z Mexika vzrostl a od následujícího roku se udržoval na hladině 4,5 %. Dovoz z Ekvádoru zaznamenal pokles v roce 2015 a 2016, avšak v roce 2017 podíl importu činil 3,9 %. Další importující země z Jižní Ameriky jsou mimo jiné Kolumbie, Chile a Argentina. Kolumbie byla v roce 2017 největší importér z již zmíněných zemí Jižní Ameriky, podíl dovozu představoval 3,7 %. Chile a Argentina se pohybují v rozmezí 2% až 3% podílu. Evropské země, které nejvíce dováží do Peru, jsou Německo a Itálie.

⁵⁸ TRADE MAP. List of importing markets for a product exported by Peru. Trade map [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupný z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c604%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c4%7c1

Dalšími významnými asijskými partnery, co se týká peruánského dovozu, jsou Japonsko a Jižní Korea, která v roce 2017 vyvezla méně než předešlé roky a její procentuální podíl nabyl hodnoty 2,6 %.⁵⁹

graf 7 Procentuální dovoz do Peru v období 2013 až 2017

zdroj 13 Trade Map. List of supplying markets for a product imported by Peru. In: Trade Map [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupné z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c604%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c2%7c4%7c1, Vlastní zpracování dat

Peruánský zbožíový vývoz se dělí na dvě části, vývoz produktů z tradičních odvětví a vývoz produktů z netradičních odvětví. Mezi produkty tradičního odvětví patří rybí produkty, zemědělské produkty, nerostné bohatství a minerály, ropa a zemní plyn. Dominantním vývozním artiklem v rybářském sektoru je rybí moučka, ta od roku 2013 klesala až do roku 2016, následující rok opět vzrostl vývoz tohoto produktu a dosáhl hodnoty 1 458 milionů dolarů v cenách FOB. Zemědělské produkty se nejvíce vyvážely v roce 2014, kdy jejich export činil 847 milionů dolarů v cenách FOB. Nejvíce vyváženými zemědělskými produkty jsou bavlna, cukr a káva. Nerostné bohatství je velmi důležité pro peruánské hospodářství, protože se jedná o nejvíce exportovaný artikl. Od roku 2013 se snížil vývoz minerálů, avšak od roku 2016 se opět zvýšil a následující rok dosáhl hodnoty 27 159 milionů dolarů v cenách FOB. Nejvíce se vyváží měď, cín, železo, zlato, stříbro, olovo, zinek a molybden. Produkty netradičního odvětví v roce 2017 dosáhly hodnoty 11 663 milionů dolarů v cenách FOB.

⁵⁹ TRADE MAP. List of supplying markets for a product imported by Peru. Trade Map [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupné z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c604%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c2%7c4%7c1

Řadíme se rostlino-živočišné výrobky, celé ryby, textil, dřevařský a papírenský průmysl, chemický průmysl, drahé kameny a strojírenský průmysl.⁶⁰

Tabulka 3 Vývozní artikly Peru v miliónech dolarů (ceny FOB) v období 2013 až 2017

produkty	2013	2014	2015	2016	2017
tradiční odvětví	31 553	27 686	23 432	26 137	33 124
rybí produkty	1 707	1 731	1 457	1 269	1 788
rybí moučka	1 364	1 335	1 158	999	1 458
zemědělství	786	847	723	878	820
bavlna	2	4	3	2	1
cukr	14	37	18	28	18
káva	696	734	614	761	707
nerostné bohatství a minerály	23 789	20 545	18 950	21 777	27 159
měď	9 821	8 875	8 168	10 171	13 773
cín	528	540	342	344	370
železo	857	647	350	344	427
zlato	8 536	6 729	6 651	7 386	7 979
stříbro	479	331	138	120	118
olovo	1 776	1 523	1 548	1 658	1 707
Zinek	1 414	1 504	1 508	1 465	2 376
Molybden	356	360	220	273	363
ostatní minerály	23	38	27	15	44
ropa a zemní plyn	5 271	4 562	2 302	2 213	3 358
ropa a její produkty	3 899	3 776	1 853	1 689	2 586
zemní plyn	1 372	786	449	523	772
netradiční odvětví	11 069	11 677	10 895	10 782	11 663
ostatní	238	171	88	100	130

zdroj 14 INEI. Economía, Sector externo, Exportación FOB, según principales productos. In: INEI [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>, Vlastní zpracování dat

Dovoz zboží do Peruánské republiky klesal od roku 2013 až do roku 2016, kdy dosáhl hodnoty 35 132 milionů dolarů v cenách FOB. Následující rok vzrostl dovoz a dosáhl hodnoty 38 652 milionů dolarů v cenách FOB. Nejvíce dováženým zbožím jsou produkty a meziprodukty pro následnou výrobu a zpracování. Do této skupiny patří paliva, maziva, suroviny pro zemědělství a suroviny pro průmysl. Nejvyšší hodnoty toto zboží dosáhlo v roce 2013, kdy import docílil 19 528 milionů dolarů, od tohoto roku dovoz téhož zboží klesal až do roku 2017, kdy opět zaznamenal růst. Další skupinou dováženého zboží jsou kapitálové statky, kam patří stavební materiál, statky pro zemědělství, pro strojírenství a dopravní zařízení a vozidla. Důležitým dovozním artiklem je i spotřební zboží, které si od roku 2013

⁶⁰ INEI. Economía, Sector externo, Exportación FOB, según principales productos. INEI [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

drželo hladinu pod 9 000 miliónu dolarů, v roce 2017 však tato hranice byla překročena a import se ustálil na 9 334 miliónech dolarů v cenách FOB.⁶¹

Tabulka 4 Dovoz do Peru v miliónech dolarů (v cenách FOB) v období 2013-2017

produkty	2013	2014	2015	2016	2017
celkově	42 356	41 042	37 331	35 132	38 652
spotřební zboží	8 843	8 899	8 754	8 614	9 334
dlouhodobé statky	4 502	4 657	4 731	4 638	5 153
krátkodobé statky	4 342	4 243	4 023	3 976	4 182
Produkty a meziprodukty pro výrobu	19 528	18 797	15 911	15 140	17 950
palivo, maziva a související produkty	6 454	5 754	3 671	3 819	5 357
suroviny pro zemědělství	1 244	1 339	1 236	1 213	1 466
suroviny pro průmysl	11 830	11 704	11 003	10 108	11 126
kapitálové statky	13 664	12 911	12 002	11 113	11 207
stavební materiály	1 443	1 422	1 421	1 112	1 062
pro zemědělství	131	141	160	144	143
pro strojírenství	8 327	8 689	7 842	7 268	7 284
dopravní zařízení a vozidla	3 762	2 660	2 579	2 588	2 719

zdroj 15 INEI. Economía, Sector externo, Importaciones FOB. In: INEI [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/> Vlastní zpracování dat

2.2 Obchodní bilance

Obchodní bilance je část běžného účtu spadajícího do platební bilance každé národní ekonomiky. Platební bilance je statistický přehled všech ekonomických transakcí za sledované časové období, které se udály mezi rezidenty a nerezidenty dané země. Obchodní bilance se týká pouze toku zboží, nikoliv služeb.⁶²

Běžný účet platební bilance zaznamenává toky zboží (export a import) a služeb (příjmy a výdaje z dopravy, cestovního ruchu a dalších služeb), výnosy z investic, kapitálu a práce, dále běžný účet zahrnuje kompenzační položky.⁶³

⁶¹ INEI. Economía, Sector externo, Importaciones FOB. In: INEI [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

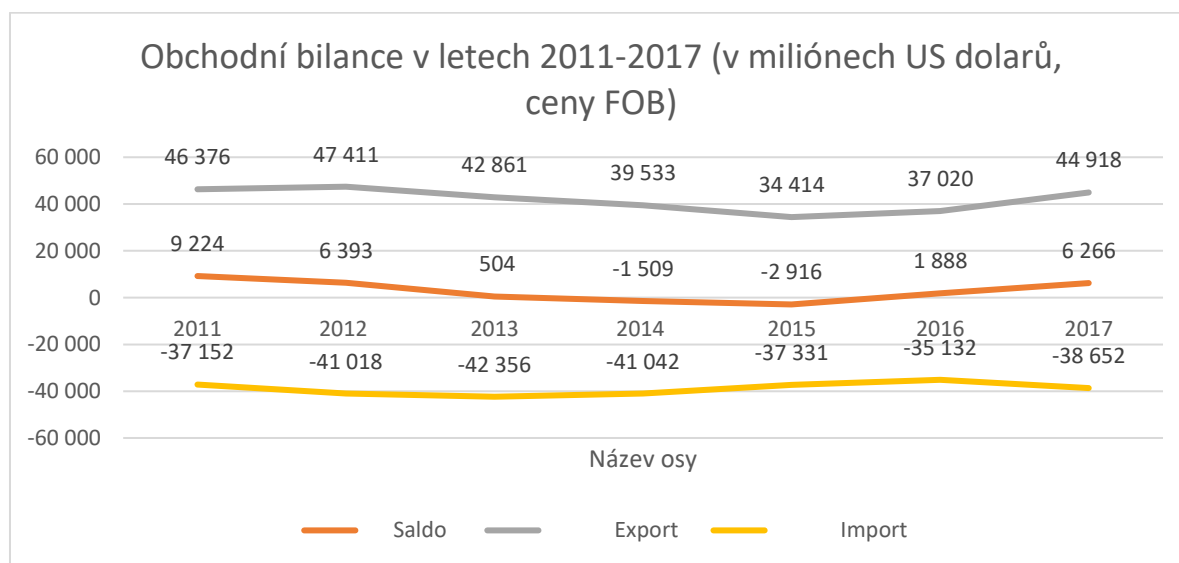
⁶² ŠTĚRBOVÁ, Ludmila a kolektiv. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4

⁶³ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Slovník pojmů, běžný účet platební bilance. ČNB [online]. [cit.2019-03-08]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/b.html>

Roku 2011 dosahovala bilance peruánského běžného účtu -2 990 miliónů dolarů, následující roky však docházelo k výraznějším poklesům až do roku 2014, kdy došlo k mírnému zlepšení. Rok 2015 nicméně přinesl mírný pokles bilance běžného účtu, avšak od tohoto roku začalo docházet ke zlepšení a růstu. Běžný účet roku 2017 dosáhl hodnoty - 2 720 miliónu dolarů.⁶⁴

Jak už bylo zmíněno, obchodní bilance představuje tok zboží, tedy vývoz a dovoz. V roce 2011 představoval peruánský vývoz 46 376 miliónů dolarů, dovoz činil v témže roce 37 152 miliónu dolarů, tudíž saldo obchodní bilance za rok 2011 představovalo 9 224 miliónů dolarů, vše v cenách FOB. Následující roky docházelo k mírnému poklesu salda obchodní bilance, které trvalo až do roku 2015. Od tohoto roku naopak dochází k mírnému růstu salda. V roce 2017 činil peruánský export 44 918 miliónu dolarů, dovoz byl tvořen 38 652 milióny dolarů v cenách FOB. Celkové obchodní saldo roku 2017 se ustálilo na hranici 6 266 miliónů dolarů FOB. V letech 2014 až 2015 dosahovalo saldo obchodní bilance záporu, import byl vyšší než export. Ostatní zmíněné roky vykazovalo saldo kladnou hodnotu, tudíž byl vývoz větší než dovoz.⁶⁵

graf 8 Obchodní bilance Peru v letech 2011-2017 (v miliónech US dolarů, ceny FOB)

zdroj 16 Vlastní zpracování dat z: INEI. Sector externo, balanza de pagos. In: [online]. [cit.08-03-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

⁶⁴ INEI. Sector externo, balanza de pagos. INEI [online]. [cit.2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

⁶⁵ INEI. Sector externo, balanza de pagos. INEI [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>

2.3 Vztahy mezi Peru a Českou republikou

Jednání o navázání diplomatických styků mezi Peruánskou republikou a tehdejší Československou republikou probíhaly od roku 1921 přes velvyslanectví v Rio de Janeiru. Čtyři roky po založení Československa byly navázány diplomatické styky, zakládacím aktem bylo předání kabinetního listu prvním diplomatickým zástupcem Peru československému ministrovi zahraničních věcí. Roku 1924 byl v Limě otevřen honorární konzulát, následující rok otevřelo Peru svůj honorární konzulát v Praze. V roce 1937 byl v Limě otevřen zastupitelský úřad a styky byly povzneseny na úrovni velvyslanectví. V období druhé světové války byl zastupitelský úřad předán Němcům, nicméně diplomatické styky byly pouze pozastaveny, nikoliv přerušeny. K urovnání diplomatických styků došlo až roku 1956, avšak následující rok, byly styky ze strany Peru přerušeny a zastupitelský úřad v Limě ukončil svou činnost. Až roku 1968 byly vzájemné vztahy znovu uznány na úrovni velvyslanectví. O pět let později byla zakoupena současná budova zastupitelského úřadu v Limě. Po rozpadu Československa v roce 1993, peruánská vláda uznala nezávislost obou zemí a zároveň navázala diplomatické styky na úrovni velvyslanectví.⁶⁶

V Limě má sídlo kancelář české vládní organizace CzechTrade, která pomáhá českým exportérům s mapováním trhu a celkovou podporou exportní činnosti.⁶⁷ Čeští exportéři se mohou obrátit také na peruánskou investiční organizace ProInversión, která pomáhá podnikatelským subjektům při vstupu na domácí trh.⁶⁸

Česká republika má s Peru 41 bilaterálních dohod, ať už v oblasti obchodu, vládních i nevládních institucí či mezivládní a univerzitní spolupráce. Mezi nejvýznamnější bilaterální dohody patří; Dohoda o vědeckotechnické spolupráci, Kulturní dohoda, Protokol o spolupráci a konzultacích mezi ministerstvy zahraničních věcí obou zemí, Dohoda o podpoře a vzájemné ochraně investic, Dohoda o zrušení vízové povinnosti pro držitele diplomatických a služebních pasů, Dohoda o sukcesi do dvoustranných smluv, Memorandum o porozumění o

⁶⁶ VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V LIMĚ. Historie diplomatických styků ČR s Peru a Ekvádorem. *The Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic* [online]. Poslední aktualizace [11.02.2016]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/lima/cz/o_velvyslanectvi/historie_diplomatickych_styku/historie_diplomatickych_styku_mezi_cr_a.html

⁶⁷ CZECHTRADE. Perú. *CzechTrade* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <http://www.czechtradeoffices.com/es/pe>

⁶⁸ AGENCIA DE PROMOCION DE LA INVERSION PRIVADA. ProInversion. *Agencia de Promocion de la Inversion Privada* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.proinversion.gob.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=1&jer=7140&sec=42>

spolupráci v oblasti cestovního ruchu, Dohoda o hospodářské a průmyslové spolupráci, a další.⁶⁹

2.4 Vzájemný obchod

Česká republika vyváží více zboží do Peru, než z této země dováží. Export je ovšem velmi malý, nedosahuje ani 1 % z celkového vývozu České republiky. Vyvážejí se především mechanické stroje, elektrické zařízení výrobky z plastu, železa či oceli. V roce 2014 se vyvezlo zboží v hodnotě 33, 188 miliónu dolarů, následující rok se tato hodnota zvýšila až na 42,150 milióny dolarů. Avšak v roce 2016 byl zaznamenán prudký pokles vývozu o velikosti - 10 miliónů dolarů. Český export se však zotavil a v roce 2017 vzrostl na hodnotu 37,724 miliónů dolarů. Předěšlý rok (2018) se české ekonomice dařilo a dovoz se zvýšil na úroveň 43,919 miliónů dolarů, což je zhruba o 10 miliónů více než před pěti lety. Nejvíce vyváženým zbožím jsou stroje, mechanické zařízení, jaderné reaktory, kotle a jejich části, v roce 2018 se tohoto artiklu vyvezlo v hodnotě 11,147 miliónů dolarů. Druhým nejvíce exportovaným artiklem do Peruánské republiky je vlna, příze a tkané látky, od roku 2017 vývoz mírně poklesl, avšak v roce 2018 vzrostl na hodnotu 7,805 miliónů dolarů. Dále velkou část českého exportu tvoří elektrické stroje a zařízení a jejich součástky, rekordéry, reproduktory zvuku či televizory, minulý rok (2018) mírně poklesl tento export a dosáhl hodnoty 4,908 miliónů dolarů. Další větší část vývozu představují produkty z plastu či ze železa a oceli.⁷⁰

⁶⁹ EMBAJADA DE LA REPÚBLICA CHECA EN LIMA. Acuerdos bilaterales entre la República Checa y el Perú. *The Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic* [online]. Poslední aktualizace 02.04.2017. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/lima/es/paises_de_acreditacion/relaciones_bilaterales_entre_chequia_y/acuerdos_bilaterales.html

⁷⁰ INTERNATIONAL TRADE CENTER. Bilateral trade between Czech Republic and Peru. *Trade Map* [online]. [cit. 2019-03-09] Dostupné z: [https://www.trademap.org/\(X\(1\)S\(0yft5t45puykxs2xaekmfo45\)\)/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1](https://www.trademap.org/(X(1)S(0yft5t45puykxs2xaekmfo45))/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1)

Tabulka 5 Český vývoz do Peru v období 2014-2018 (v tisících US dolarů)

Produkt	Český vývoz zboží do Peru				
	2014	2015	2016	2017	2018
Veškeré zboží	33188	42150	32688	37724	43919
Stroje, mechanická zařízení, jaderné reaktory, kotle a jejich části	7194	11490	7587	8133	11147
Vlna, zvířecí srst, příze a tkané látky	1952	3715	5988	8563	7805
Elektrické stroje a zařízení a jejich součástky, rekordéry a reproduktory zvuku, televizory ,...	7373	8592	5638	5476	4908
Plasty a výrobky z plastu	2290	2613	2636	2920	3459
Výrobky ze železa nebo oceli	2063	1682	1259	2445	2502
Optické, fotografické, kinematografické, měřicí, kontrolní, lékařské či chirurgické zboží	2206	1055	1048	1102	2161
Vata, plst a netkané textilie, speciální příze, provazy, lana, kabely a výrobky z nich	1969	2278	1754	1801	1908
Sklo	1208	1651	1379	1138	1546
Anorganické chemikálie; organické nebo anorganické sloučeniny drahých kovů,...	7	0	0	889	1264
Krmivo pro zvířata	157	332	737	1049	1161
Produkty ze železa a oceli	749	675	64	157	976
Papír a lepenka	126	342	103	133	590
Ostatní zboží	5894	7725	4495	3918	4492

zdroj 17 Vlastní zpracování dat z: International Trade Center. Bilateral trade between Czech Republic and Peru. In: Trade Map [online]. [cit.09-03-2019].

Dostupné z: [https://www.trademap.org/\(X\(1\)S\(0yft5t45puykxs2xaekmfo45\)\)/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1](https://www.trademap.org/(X(1)S(0yft5t45puykxs2xaekmfo45))/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1)

Český dovoz z Peru je zhruba 2,5krát menší než vývoz, nedosahuje ani 1 % z celkového světového importu do České republiky. Dováží se především zemědělské a živočišné produkty. Za posledních pět let byl nejvyšší dovoz v roce 2014, kdy se dovezlo peruánské zboží v celkové hodnotě 22,059 miliónů dolarů, nejméně se dovezlo hned následující rok, a to zhruba o 7 miliónů dolarů méně. V roce 2016 došlo k mírnému oživení a zlepšení dovozu, avšak v roce 2017 opět došlo k lehkému poklesu a dovoz se ustálil na hladině 16,519 miliónů dolarů.

Nejvíce dováženým artiklem je ovoce a ořechy, v roce 2017 se tohoto zboží dovezlo v celkové hodnotě 6,783 miliónů dolarů, což je méně než předešlý rok, kdy se tohoto artiklu dovezlo v celkové výši 8,441 miliónů dolarů. Druhým nejvíce dováženým peruánským zbožím je vlna, příze a tkanina, od roku 2013 však klesá její dovoz a v roce 2017 se tohoto zboží dovezlo za cenu 1,363 miliónu dolarů. Káva, čaje, maté a koření se nejvíce dovezlo v roce 2014, nicméně roku 2016 se dovezlo pouze zboží v hodnotě 1,394 milión dolarů, avšak v roce 2017 se tohoto artiklu dovezlo v celkové hodnotě 2,811 miliónů dolarů. Mezi další

produkty, které se nejvíce dovážejí z Peru, patří produkty z masa, ryb a korýšů, chemikálie a vzácné nerosty, zelenina, cereálie a další.⁷¹

Tabulka 6 Dovoz peruánského zboží do České republiky v období let 2013-2017 (v tisících US dolarů)

Zboží	Dovoz České republiky z Peru				
	2013	2014	2015	2016	2017
Veškeré produkty	18182	22059	15058	19832	16519
Ovoce a ořechy	4311	6088	5624	8441	6783
Vlna, zvířecí srst, příze a tkanina	3022	3637	1148	1900	1363
Káva, čaj, maté a koření	2980	3494	2584	1394	2811
Produkty z masa, ryb a korýšů	2723	2346	1166	311	268
Anorganické chemikálie; organické a anorganické sloučeniny drahých kovů či vzácných nerostů	1588	453	356	243	569
Ryby, korýši a mořské plody	457	674	342	263	507
Zelenina	402	499	493	306	407
Olejnata semena a olejnaté plody; zrna, semena a ovoce (průmyslové, léčivé, ...)	180	264	415	601	490
Různé průmyslové výrobky	98	160	177	276	321
Kakao a výrobky z kakaa	69	217	69	174	208
Cereálie	30	47	301	338	366
Produkty ze zeleniny, ovoce a ořechů	26	104	253	120	682
Ostatní zboží	2296	4076	2130	5465	1744

zdroj 18 Vlastní zpracování dat z: International Trade Center. Bilateral trade between Czech Republic and Peru. In: Trade Map [online]. [cit.09-03-2019]. Dostupné z: [https://www.trademap.org/\(X\(1\)S\(0yft5t45puykxs2xaekmfo45\)\)/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1](https://www.trademap.org/(X(1)S(0yft5t45puykxs2xaekmfo45))/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1)

2.4.1 Konkrétní případ-Budějovický Budvar alias Czechvar

V posledních letech patří Peru mezi nejrychleji rostoucí ekonomiky v Latinské Americe. Obezřetná makroekonomická politika a strukturální reformy v odlišných oblastech podpořily vysoký růst a nízkou inflaci. Vysoký růst zaměstnanosti a s tím spojených příjmů výrazně snížil míru chudoby. Podle aktuální studie Světové banky "Doing Business 2017", je v Peru jedno z nejlepších prostředí pro podnikání v celé Latinské Americe, hned po Mexiku a Kolumbii.⁷² Zvyšující se úroveň příjmu domácností vyvolává zvýšenou poptávku po nových produktech. Země je také velmi turisticky oblíbená a příjezdy zahraničních turistů stále

⁷¹ INTERNATIONAL TRADE CENTER. Bilateral trade between Czech Republic and Peru. *Trade Map* [online]. [cit.2019-03-09]. Dostupné z: [https://www.trademap.org/\(X\(1\)S\(0yft5t45puykxs2xaekmfo45\)\)/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1](https://www.trademap.org/(X(1)S(0yft5t45puykxs2xaekmfo45))/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1)

⁷² THE WORLD BANK. Rankings & Ease of Doing Business Score. *Doing Business* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://www.doingbusiness.org/en/rankings?region=latin-america-and-caribbean>

rostou. Expanze ekonomiky, růst zahraničních příjezdů, zvyšující se příjmy a poptávka po nových výrobcích jsou významnými faktory podporující rozhodnutí pro expanzi Budějovického Budvaru (Czechvar) na peruánský trh.

Na trhu s pivem vévodí společnost s dlouhou historií Unión de Cervecerías Peruanas Backus & Johnston, jejíž prodeje představují více než 90 % z celkových objemů. Tato společnost vyrábí a distribuuje tři nejvíce oblíbené značky pív: Cristal, Pilsen a Cusqueña. Avšak zvyšující se kupní síla a růst poptávky spotřebitelů po nových výrobcích, jsou významným impulsem pro růst importu a zakládání lokálních minipivovarů. Významně se zvyšuje spotřeba dovážených prémiových ležáků, která v roce 2016 vzrostla o 21 %. Pomocí mezinárodních marketingových kampaní a správou sociálních médií se vytváří vhodné prostředí pro to, aby mezinárodní značky oslovily své cílové zákazníky. Jediným zhoršujícím faktorem ztěžujícím vstup na peruánský pivní trh je nepříznivý daňový systém pro firmy. V současné době je však ze strany malých pivovarů a některých politiků tlačeno na snížení daňové zátěže. Na trhu je v současnosti dostupné široké spektrum dovážených ležáků z Evropy a z dalších oblastí světa, ty sice mohou znamenat konkurenci pro budějovické pivo, avšak také to utvrzuje velký a stále rostoucí zájem o kvalitní, především evropská piva.⁷³

Při obchodním jednání nebyla uzavřena importní smlouva, pouze byl vytvořen Letter Of Intent, nicméně je předpokládán přechod na importní smlouvu. Bylo dohodnuto Euro, jako měna obchodu s platební podmínkou platba předem. Dodací podmínkou je FCA INCOTERMS 2010, avšak dopravu si zajišťují dodavatelé z Peru. Důležité je počítat s dlouhou dobou přepravy, přibližně 1 až 2 měsíce, zboží zůstává delší dobu v celním skladu, proto Budvar posílá co nejčerstvější produkty. Světlého ležáku se vyváží se 330 ml lahve, 500 ml lahve, 500 ml plechovky a 5 l soudek, tmavý ležák se vyváží pouze v lahvích.⁷⁴

Kvůli sporům s americkou společností Anheuser- Busch ohledně ochranné známky Budweiser, vstoupil Budvar na peruánský trh s ochrannou známkou Czechvar. Ochrannou známku Czechvar již používá na všech trzích amerického kontinentu, kam Budějovický Budvar vyváží. Pro výrobky, které se exportují do Peru, nejsou žádné požadavky na zvláštní úpravu etikety lahví či plechovek, a proto je možné použít již existující etikety Czechvar.⁷⁵

⁷³ Údaje na základě rozhovoru s Area Sales Manager Budějovického Budvaru, n.p. Ing. Barborou Dolanskou s výslovným dovořením uvedení jejího jména, dne 19-01-2019 České Budějovice

⁷⁴ Taktéž

⁷⁵ Taktéž

2.5 Obchodní etiketa

Společenskou etiketu je možné charakterizovat jako soubor pravidel a zvyklostí chování v dané společnosti, které se postupem času mohou měnit. Rozdíly nalezneme v odlišných zemích a konkrétních okolnostech. Profesní etiketa zahrnuje pravidla chování v pracovním prostředí. Obsahuje dvě podskupiny; obchodní etiketu a pracovní etiketu. Obchodní etiketa udává vztahy mezi představiteli organizací či podniků. Pracovní etiketa naopak řeší vztahy mezi podřízenými a nadřízenými pracovníky.⁷⁶

2.6 Obchodní jednání a zvyklosti

Chovat se slušně a dodržovat pravidla společenské etikety je velmi důležité pro úspěšné obchodní jednání. Na partnera udělá špatný dojem, když protistrana přijde pozdě, bez omluvy, neupravená, nepřipravená a bude dělat vážné chyby během dodržování profesní etikety. Pro řádnou přípravu na obchodní jednání je důležité nepodcenit organizační přípravu, která zahrnuje místo, dobu jednání a určitý počet jednajících osob. Když se zvolí místo jednání na domácí půdě, může to mít pozitivní efekt na domácí firmu, protože bude moci využít svých dalších expertů na dané téma a bude těžit z určité psychologické výhody vlastního zázemí. Dále umožňuje stanovit čas a místo jednání upřednostňující zájmy domácí strany a použít vlastní techniku, zato však je třeba vymyslet společenský program pro partnery. Doba jednání může být specifická v odlišných státech, je potřeba si dávat pozor na státní či náboženské svátky, jednání v brzkých či naopak ve večerních hodinách a na případnou siestu. Dochvilnost se zpravidla také velmi liší v různých světadílech, zatímco v Evropě je zvykem chodit včas či ještě před zahájením, v Latinské Americe se většinou chodí později. Počet osob je vhodné vyjasnit ještě před zahájením jednání. Jestliže se jedná v přesile, lze to považovat za nekalou taktiku, proto je doporučeno mít zhruba stejný počet jednajících osob.⁷⁷ Existuje mnoho dalších faktorů, které je důležité brát na zřetel pro úspěšný konec obchodního jednání.

Peruánské obchodní jednání je odlišné od evropského způsobu jednání, mají odlišné vnímání světa, zvyky a tradice, jiný styl života a chápání času. Jsou více orientováni na rodinu a přítomnost, radši si chtějí užívat momentální situace a nemyslet na budoucnost. Na obchodních jednáních je velmi vítaná i nedokonalá španělština než cizí jazyk. Peruánci nejsou

⁷⁶ GULLOVÁ, Soňa. *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol: 3., doplněné a přepracované vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4418-6

⁷⁷ Taktéž

tak zdatní v anglickém jazyce, a proto velice preferují svou mateřštinu, jedná se však o velmi komunikativní partnery. Uvítají, když jsou katalogy a informační prospekty napsané ve španělském jazyce.

Věkový průměr je nižší, polovina peruánských obchodníků je mladší 30 let, avšak pouze část z nich má vysokoškolské vzdělání. Jsou kreativní a snaživí, rádi se přiučí novým věcem, které by je mohly posunout nahoru po pomyslném pozičním žebříku. Mladší generace našla své vzory v Evropě či v USA a začala přebírat jejich vzorce chování. Peruánský trh je nasycený konkurencí, lidé nicméně dávají přednost zahraničním výrobkům, pod kterými vnímají určitou vyšší hladinu kvality. Negativem pro případné exportéry je špatná platební morálka ze strany Peruánců. Velký počet peruánských firem odkládá své platební závazky, či je dokonce odmítne dodržet, proto se doporučuje si předem prověřit danou firmu a důkladně sepsat kupní smlouvu. Je důležité, aby smlouva splňovala legislativní podmínky a přesné stanovení a vymezení práv a povinností každé strany. Rozšířeno je i plagiátorství, tudíž je vhodné zařídit si ochrannou známku.⁷⁸

2.6.1 Seznámení s peruánskými obchodními partnery

Při navazování kontaktů v Latinské Americe je velmi důležitý první dojem. Vhodný dresscode a upravený vzhled je nezpochybnitelná výhoda. Peruánci si také potrpí na dodržování titulů před jménem a nepoužíváním křestního jména, ať už ve verbální či neverbální komunikaci. Při shledání a rozloučení je dobrým zvykem potřást si rukou, je doporučováno použít více síly, při použití menší síly totiž můžete být vnímán jako „slaboch“. Při neformálních shledáních je časté dávat si letmý polibek na tvář, mezi dvěma muži je však běžné pouze přátelské poplácání na zádech.⁷⁹ Při pozdravu je velmi důležité dbát na časový úsek dne, pozdravení je jiné během rána, poledne, odpoledne a večera. Nedodržování tohoto jednoduchého pravidla, často vede k posměchu ze strany Peruánců. Po pozdravu je obvyklé zeptat se protistrany, jak se jí daří, někdy se ani neočekává odpověď, je to spíše formální věta ukazující zájem.

2.6.2 Konverzace při obchodním jednání

Po navázání a ustálení vztahů, je očekáváno vést konverzaci důvěrně, téma ovšem vybírá peruánský partner. Během konverzace je komunikace často stočena na rodinná témata.

⁷⁸ Taktéž

⁷⁹ DIRAN, Kevin Michael. *Doing Business in Latin America: a pocket Guide to the Culture, Customs, and Etiquette*. New York: Penguin Group 2009. ISBN 1101133708, 9781101133705

V Latinské Americe existují určité předsudky, které mohou ovlivnit obchodní jednání. Ženatý muž nebo vdaná žena je vnímán/a jako důvěryhodný/á a více stabilní, naopak je lepší se vyhnout zmínce o rozvodu. Homofobie je pořád velmi rozšířená v celé Latinské Americe. Dále není vhodné hovořit o politice, protože je to stále palčivé téma, lepší je se zeptat na zdraví rodiny.

Chování během jednání by mělo být vedené s klidem, úsměvem a bez spěchu. Ani po několikátém jednání by se nemělo žádat o slevu, mohlo by to být negativně vnímáno z pohledu protistrany. Na závěr obchodního jednání je vhodné si sepsat stručné poznámky o dohodnutých tématech. Poděkovat partnerovi za jeho čas a vstřícnost.⁸⁰

2.6.3 Odlišnosti během konverzace a fyzická vzdálenost

Co se týče fyzické vzdálenosti, existuje v celé Latinské Americe odlišný přístup než Evropě či v Severní Americe, charakteristickým znakem je menší vzdálenost mezi osobami. Často stojí v jedné řadě a při chůzi se mohou dotýkat. Při jednání je považováno za neslušné, když se ustupuje o krok zpátky, peruánský partner by mohl přikročit o krok k vám blíže. Když se dobře vyvíjí obchod, partner vám může dát ruku na rameno. Dalším důležitým zvykem je být čistě upravený a dodržující hygienu, vzhledem k vlhkému prostředí není od věci si během dne měnit oblečení. Dodržování blízké vzdálenosti je považováno za přátelský akt. Je vhodné vyhýbat se dlouhému očnímu kontaktu, který může být považován za agresivitu. Dále je vhodné zamezit gestikulaci a posunkům, protože mohou mít odlišný význam a být považovány za hrubé a neslušné chování. Spojení palce a prostředníčku ve znamení OK je považováno za vulgární narážku, ukazování na někoho ukazováčkem je vnímáno za neslušné chování. Za agresivní posunek je vnímáno také sevření pěsti druhou otevřenou dlaní. Mít ruce v kapsách nebo na bocích je vnímáno za neslušné vychování. Pro obchodníky, kteří si nejsou jistí určitými gesty, je doporučené dělat to samé, co dělá jejich obchodní partner.⁸¹

2.6.4 Doporučení pro podnikatelky

Pro ženy obchodnice bohužel dodnes přetrvává mnoho předsudků, nejsou považovány za tak silné a schopné vést plnohodnotné obchodní jednání. Pro ženy se doporučuje, aby se vyhnuly nošení krátkých oděvů, vysokých podpatků, třpytivých šperků, vyhýbání se nadměrnému pití alkoholu a chůzi večer osamocena. Neměly by také přijímat pozvání na večeri bez

⁸⁰ Taktéž

⁸¹ Taktéž

doprovodu, jediné také s pozváním manželky obchodního partnera. To samé platí ohledně cestování v autě, ženy by si neměly sedat na přední sedadlo, ale na zadní. Nikdy by ženy neměly ukazovat strach nebo nadmíru emocí.⁸²

2.6.5 Doporučení, vizitky, vnímání času a stolování

V celé Latinské Americe existují dodnes sociální třídy, domorodí obyvatelé jsou vnímáni za méně inteligentní a často jsou zaměstnáni jako pomocná síla, naproti tomu potomci Evropanů pracují obvykle na vyšších pozicích. Není vhodné poukazovat na tuto smutnou skutečnost.

Obchodní vizitky jsou důležité, měly by být čistě bílé s černým textem, oproti tomu velké barevné logo vypadá nepatřičně a je doporučováno nepoužívat ho. Velkou výhodou bude, když text bude napsán ve španělštině, před jménem je zvykem psát tituly, protože obchodníka určí do jisté sociální třídy. Při obdržení vizitky partnera, je slušné požádat o vyslovení jeho jména, aby se předešlo případným nedorozuměním, za neslušné je bráno okamžité schování vizitky do kapes či kabelky. Oblek by měl být černé barvy, pod ním by měla být nošena bílá košile s kravatou v jednoduchých barvách, boty by měly být vždy čisté a zářící.

Schůzky mnohdy nezačínají na čas a obvykle není ani dohodnut konec jednání, Peruánci jsou velmi liberální, co se týče času. Obchodní jednání může začít i o 20 minut později, častokrát začne i s hodinovým zpožděním, ovšem pozdě přijít může jen peruánská strana. Není neobvyklé ani zrušení obchodního jednání kvůli rodinným problémům. Proto je vhodné nechávat si alespoň jeden den časovou rezervu. Běžná doba pro obchodní jednání je od úterý do pátku od 10 dopoledne do 12:30 odpoledne, před touto dobou se mnohdy protistrana neukáže. Okolo 14:00 je čas obědu, který trvá až dvě hodiny, v odpoledních hodinách není běžné zasedat na obchodních jednáních, vždy je lepší dohodnout ranní termín schůzky.

Pracovní den začíná od osmi hodin ráno do dvou hodin odpoledne, pak je dvouhodinová přestávka na oběd, poté se pracuje do osmi hodin večer. Mnozí pracují i v sobotu. Banky jsou otevřené v dopoledních hodinách od pondělí do pátku, bankovní systém je ovšem velmi pomalý. Je potřeba dát si pozor i na státní a náboženské svátky a prázdniny.

Obchodní jednání trvají dlouho a s otevřeným koncem, je vhodné nedávat najevo spěch a nervozitu z blížícího se odjezdu. Oblíbeným slovem je “mañana”. V překladu znamená ráno či zítra, má ale mnoho jiných významů, jedná se o časově neurčité sdělení, avšak může i znamenat „nikdy“, vždy záleží na kontextu věty. Nedoporučuje se přijímat šeky, protože jsou často neplatné a banky je nerady přijímají, s hotovostí se také nedoporučuje platit ani jí

⁸² Taktéž

přijímat, kvůli častým padělkům.

Dobrým znakem úspěšného průběhu jednání je pozvání na oběd tzv. “comida“, peruánský partner dává najevo zájem a ochotu dále jednat. Řádné stolování je velmi důležité, proto je vhodné dodržovat následná doporučení. Nůž se drží v pravé ruce a vidlička v levé ruce. Ruce se nepokládají do klína, zápěstí může být opřené o stůl, lokty však nikoliv. Jí se pomalu a po malých soustech. Po skončení jídla se na talíři překříží nůž s vidličkou na znamení ukončení jezení. Obchodní partner sedí vprostřed stolu, jeho protistrana sedí po jeho pravici.⁸³

2.6.6 Dary

Dárkové předměty je vhodné dávat při každém setkání, na první schůzce potěší například kniha s fotografiemi z města obchodního partnera, při další schůzce protistrana ocení kvalitní alkohol, který je kvůli clu v Peru méně dostupný. Nezapomínat by se mělo ani na partnerovu sekretářku. Není vhodné dávat žluté a oranžové květiny, které se dávají na hroby na Den mrtvých. Na závěr je doporučené poděkovat partnerovi za jeho čas a popřát jemu a jeho rodině mnoho zdraví.⁸⁴

2.6.7 Obchodní jednání Budějovického Budvaru

V návaznosti na popsání praktik a zvyklostí během obchodních jednání v Peru, bych ráda uvedla zkušenosti Ing. Barbory Dolanské. „*Obchodní jednání Budějovického Budvaru s peruánským dovozcem probíhalo v přátelském a otevřeném duchu, lehce až na neformální úrovni. Z hlediska jazykové bariéry, která obecně panuje v Peru, je dobré mluvit jejich jazykem – španělštinou nebo si na jednání vzít překladatele. Náš importér anglicky nemluví, a když jsem se ho ptala na schopnost domluvit se anglicky v Peru, řekl mi, že většina obyvatel anglicky neumí a ani ve školách to není zcela standard.*“ Popsala Ing. Barbora Dolanská.⁸⁵

⁸³ Taktéž

⁸⁴ DIRAN, Kevin Michael. *Doing Business in Latin America: a pocket Guide to the Culture, Customs, and Etiquette*. New York: Penguin Group 2009. ISBN 1101133708, 9781101133705

⁸⁵ Dle rozhovoru s Ing. Barborou Dolanskou (Budějovický Budvar n.p.) s výslovným souhlasem uvedení jejího jména. Dne 19.01.2019

3 Kulturní specifika Peru

Kultura je definována jako společný znak lidí, kteří žili či stále žijí ve stejném společenském prostředí a alespoň z části si osvojili její znaky. Kultura však není vrozená, ale je naučená v průběhu života jedince, přičemž výchova v daném sociální prostředí má během dětství největší vliv. Rozdíly mezi kulturami se projevují odlišnými způsoby. Mezi čtyři základní pojmy, kterými lze nejlépe definovat projevy kultur patří symboly, postavy národních hrdinů, rituály a hodnoty.⁸⁶

Peruánská kultura je velmi odlišná od naší střeoevropské kultury. Na její utváření měli vliv jiní činitelé než na naší, a proto lze nalézt tolik rozdílných aspektů. Kultura Peru má velmi blízké vztahy k ostatním kulturám latinskoamerických zemí, i když lze nalézt poměrně znatelné rozdíly.

Velký vliv na utváření peruánské kultury měla bohatá historie začínající od kultury Caral, přes velkolepou říši Inků až ke španělské nadvládě.⁸⁷

Dalším důležitým faktorem utvářející peruánskou kulturu je samo obyvatelstvo. Přivlečení afrických obyvatel španělskými kolonizátory a poté imigrace z Asie, mělo vliv na osvojení prvků z naprosto odlišných kultur. Globalizace a stále více pokračující promíchávání kultur ovlivňuje nynější zvyky a tradice Peruánců, kteří přijímají zvyky vyspělých kultur, naštěstí peruánský venkov zůstává téměř nezměněn a stále si udržuje staré domorodé tradice a zvyky.

3.1 Kulturní dimenze podle Hofstedeho modelu

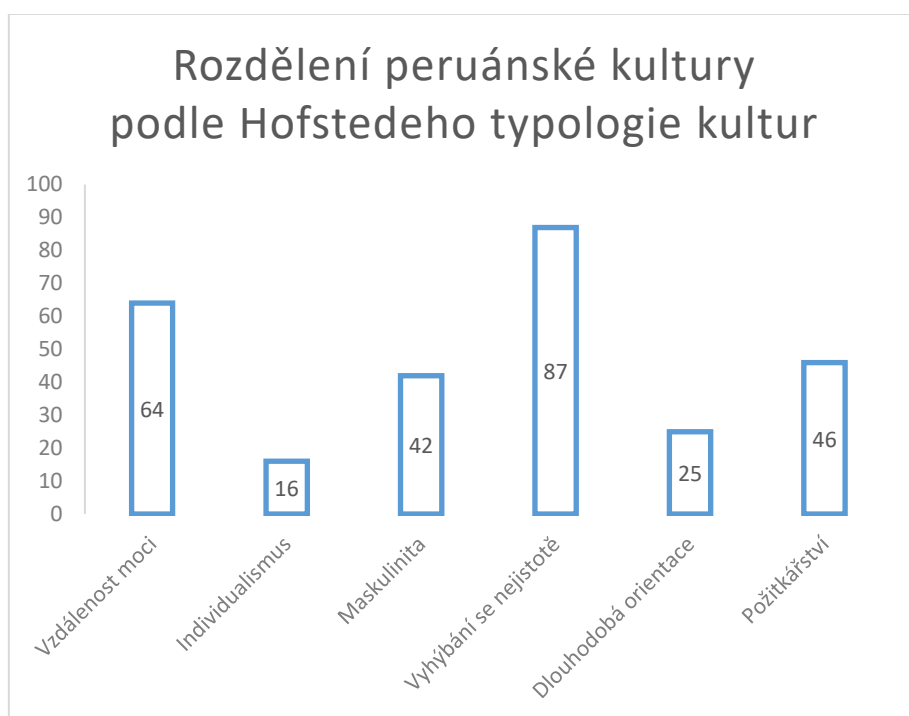
Geert Hofstede se narodil roku 1928 v Nizozemí, vystudoval doktorát na Univerzitě v Groningenu, poté nastoupil do IBM Europe, kde řídil oddělení personálního výzkumu. Je slavný především díky jeho práci z roku 1980 o odlišnostech mezi kulturami a popsání čtyř dimenzí kultur, dimenze vzdálenosti moci, vyhýbaní se nejistotě, dimenze individualismu a kolektivismu a poslední dimenze maskulinity nebo feminity. Geert přednášel na mnohých univerzitách a byl poradcem různých firem a institucí. K výzkumné činnosti se k němu připojil jeho syn Gert Jan Hofstede. Později se k nim přidal i bulharský lingvista Michael Minkov a spolu v roce 2010 vydali knihu s názvem *Kultury a organizace Software lidské mysli: Spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*, která čítá celkem 6 dimenzí

⁸⁶ HOFSTEDE, Geert a HOFSTEDE, Gert Jan. *Kultury a organizace Software lidské mysli: Spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Překlad Luděk Kolman. Praha 3: LINDE nakladatelství s.r.o., 2007. ISBN 80-86131-70-X

⁸⁷ VEGA TAVERA, Lizardo. Caral. In: *Arqueologia del Peru* [online]. [cit.2019-03-30]. Dostupné z: <http://www.arqueologiadelperu.com.ar/caral.htm>

kultur. Prvním z použitých konceptů je dimenze vzdálenosti moci. V zemích, kde je nízká bodová hranice, je závislost podřízených pracovníků na jejich vedoucích menší a je založena spíše na konzultativním vztahu. Naopak v zemích, které dosáhly vysokého skóre, jsou podřízení pracovníci na svém vedoucím téměř závislí. Další dimenze řeší individualismus, kde jsou vztahy mezi jedinci volné a jedinec se stará spíše o svoje blaho, a naproti tomu kolektivismus, kde jsou lidé integrováni a sdružováni do skupin, které je v průběhu života ochraňují výměnou za jejich věrnost. Otázka feminity či maskulinity a jejich odraz v kultuře definuje třetí dimenze. Vyhýbání se nejistotě je následujícím konceptem, zabývá se úrovní, v níž se jedinci dané kultury cítí být ohroženi neznámými situacemi nebo nejistotou. Pátá dimenze definuje dlouhodobou či krátkodobou orientaci a vztahy jedince k budoucnosti anebo k přítomnosti. Poslední dimenzí je požitkářství a souvisí s předposlední dimenzí, kterou rozvíjí.⁸⁸

graf 9 Rozdělení peruánské kultury podle Hofstedeho typologie kultur

zdroj 19 Hofstede Insights. Country Comparison; Peru. In: Hofstede Insights [online]. [cit.23-03-2019]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/peru/> Vlastní zpracování dat

⁸⁸ HOFSTEDE, Geert a HOFSTEDE, Gert Jan. *Kultury a organizace Software lidské mysli: Spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Překlad Luděk Kolman. Praha 3: LINDE nakladatelství s.r.o., 2007. ISBN 80-86131-70-X

3.1.1 Vzdálenost moci

Tato dimenze se zabývá nerovností mezi jedinci v dané společnosti, vyjadřuje postoj méně silných členů institucí či organizací vůči skutečnosti, že moc není rozložena rovnoměrně. Peru se 64 body se řadí mezi centrálně strukturální společnosti, s větším počtem nadřízených pracovníků a značnými rozdíly ve mzdách. Existují dva možné závěry, pro získání takto vysokého skóre. První možnou příčinou je vazba na pevně strukturovanou a centralizovanou inckou říši, druhou možnou příčinou je bývalá koloniální vláda autoritářské církve a nadvláda Španělska. Nicméně podřízení pracovníci stále nedůvěřují svým nadřízeným a pocítují určitou propast, která ztěžuje přístup k nadřízeným pracovníkům. Vedoucí pracovníci vnímají podřízené zaměstnance jako druhořadé, silněji je tento aspekt znát u obyvatel indiánského či černošského původu. Česká republika v této dimenzi obdržela 57 bodů.⁸⁹ Sama jsem byla svědkem přetrvávajícího rasismu a nesnášenlivosti k domorodým indiánům, kterého se dopouštějí zejména lidé z měst a bohatší vrstvy společnosti. Často najímají zejména ženy z venkova jako uklízací sílu ve svých domech.

3.1.2 Individualismus

Základní otázkou, která definuje tuto dimenzi, je míra vzájemných vazeb jedince se společností. Souvisí také s obrazem sebe sama daného jedince, jestli bere zřetel na sebe samotného nebo se sám začleňuje do určité skupiny lidí. V individualistických kulturách se jedinci starají o své zájmy a zájmy své nejbližší rodiny, které nadřazují zájmům společnosti. Naproti tomu v kolektivistických kulturách, jedinci patří do široké skupiny, kde o sebe navzájem pečují výměnou za loajalitu. S hodnotou 16 bodů patří Peru mezi silně kolektivistické země, čímž se neliší od ostatních států Latinské Ameriky. Peruánci upřednostňují práci ve větších firmách a své chování zasazují na morálních hodnotách. Manažeři upřednostňují tradiční vedení zaměstnanců, nicméně pozvolna začínají podporovat jejich vlastní iniciativu. Obecně je usilováno o shodu a prospěchu dané skupiny před individuálních úspěchem. Z mé vlastní zkušenosti mohu potvrdit toto jednání, Peruánci tvoří velké skupiny přátel, známých, rodinných příslušníků a kolegů. Vlastní rodina je velmi pevně semknutá, a většinu času tráví spolu. Naproti tomu je Česká republika spíše individualistická (58 bodů).⁹⁰

⁸⁹ HOFSTEDE INSIGHTS. Country Comparison; Peru and Czech Republic. *Hofstede Insights* [online]. [cit.2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/czech-republic,peru/>

⁹⁰ Taktéž

3.1.3 Maskulinita vs. feminita

Kultura, která dosáhne vyššího skóre v této dimenzi, se označuje jako maskulinní, přičemž společnost je poháněna soutěživostí a touhou po úspěchu. Hodnotový systém založený na potřebě zvítězit se již projevuje ve škole a pokračuje celý kariérní život jedince. Naopak kultura, která získá nižšího výsledku, se nazývá femininní společnost. Mezi dominantní hodnoty patří starost o druhé a dosažení odpovídající kvality života, zatímco vystupování z davu je bráno negativně. Peru se svojí hranicí 42 bodů je spíše femininní kultura. Zdejší obyvatelé se mohou zdát jako líní a nepracovití, bez motivace. Současnými důvody však zůstává jejich upřednostnění rodiny a přátel nad uznáním či bohatstvím. Česká republika je spíše maskulinní.⁹¹

3.1.4 Vyhýbání se nejistotě

Tento oddíl odpovídá na otázku, jak se společnost vypořádá se skutečností, že budoucnost je nejasná a předem neznámá. Snažit se budoucnost ovládnout anebo nechat plynout čas bez zásahu člověka? Míra, v jaké se jednotlivé kultury snaží ochránit se před nejistými situacemi, dala vzniknout novým opatřením, pravidlům a sociálním normám. Jinak řečeno, jak se jedinci vypořádávají se situacemi, které se odlišují. Většina států Latinské Ameriky dosahují vysokého skóre, Peru není výjimkou, dosáhlo 87 bodů. Země s tak vysokým skóre se vyznačují silnou potřebou pravidel a velkou sítí právních systémů. Nicméně jedinec v dané společnosti nemá snahu je dodržovat. Běžná je korupce a existence černého trhu, jejichž potlačení vyžaduje ještě více norem a zákonů. Dle mé vlastní zkušenosti, je v Peru přemíra právních pravidel, které často ztěžují obyvatelům život. Vyhýbání se nejistotě je typické i pro českou kulturu, ta nicméně dosáhla nižšího skóre (74 bodů).⁹²

3.1.5 Dlouhodobá orientace vs. Krátkodobá orientace

Tato dimenze definuje, jak společnost udržuje své vazby s vlastní historií a zároveň se potýká s výzvami přítomnosti a budoucnosti. Normativní společnosti, které dosahují nízkého indexu, dávají přednost udržování a zachovávání tradic a již zaběhlých norem. Zatímco společnosti, které dosáhly vyššího skóre, jsou více pragmatické, očekávají nejdůležitější události v budoucnosti, snaží se přizpůsobit okolnostem a zastávají názor podporující vzdělání, jako nejlepší způsob přípravy do budoucnosti. Se skóre dosahující 25 bodů, je peruánská kultura spíše normativní než pragmatická. Peruánci chovají velkou úctu k tradicím

⁹¹ Taktéž

⁹² Taktéž

a zvyklostem, které dodnes mají velký význam při utváření jejich kultury, naopak se vyznačují nízkým sklonem šetřit “na horší časy” do budoucna. Mohu potvrdit, že jsou Peruánci velmi hrdí na odkaz Inků a slaví početné svátky. Jen málo rodin má spořicí účet, kde si ukládá své peníze. Naproti tomu Česká republika dosáhla vysokého skóre (70 bodů), je tedy spíše pragmatická.⁹³

3.1.6 Požitkářství vs. zdrženlivost

Je definována jako míra, ve které se lidé snaží nabýt své touhy a přání, na základě způsobu života, ve kterém byli vychováni. Relativně slabá kontrola se jmenuje požitek, naopak silná kontrola se nazývá omezení. Peru v dimenzi nazvané požitkářství dosáhlo skóre 46. Z této bodové hranice můžeme usoudit, že Peruánci se spíše orientují na přítomnost a více si dopřávají, méně myslí na budoucnost a na omezení své touhy a svých přání. Dle mé zkušenosti potvrzují tuto koncepci. Peruánci si velmi rádi užívají a dopřávají si každodenních radovánek, i když třeba nebudou mít dostatek financí na zaplacení účtů za energie. Také si málo ukládají na spořicí účty, radši se radují z přítomnosti. Česká kultura se vyznačuje ještě nižším skóre (29 bodů).⁹⁴

3.2 Charakteristické rysy peruánské kultury

Peruánská kultura je velmi rozmanitá a bohatá na tradice a zvyklosti domorodých obyvatel. Vzhledem k rozmanité historii, kdy se na peruánském území vystřídalo mnoho kmenů, které daly vzniknout rozmanitým indiánským tradicím, je Peru velmi bohaté na odlišné zvyklosti napříč zemí. Nejvýznamněji se na utváření národních hodnot podepsali Inkové, kteří zde hrdě vládli několik století, a dodnes se uchovalo mnoho z jejich tradic. Nadvláda Španělska a obrácení domorodých obyvatel na křesťanství také zanechalo stopy v peruánské kultuře. Peruánská kultura je směsí indiánských, inckých, křesťanských, afrických a asijských zvyklostí a tradic. Peruánci jsou velmi hrdí na odkaz, který jim zanechali jejich předkové.

⁹³ Taktéž

⁹⁴ HOFSTEDE INSIGHTS. Country Comparison; Peru. *Hofstede Insights* [online]. [cit.2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/peru/>

3.2.1 Náboženství

V Peru je nejrozšířenějším náboženstvím katolické křesťanství, druhou nejvíce rozšířenou církví je evangelická. Zbylou část tvoří převážně domorodé náboženství amazonských kmenů či andských domorodých obyvatel.⁹⁵

Podle náboženství amazonských kmenů, které přebývají na území Venezuely, Kolumbie, Brazílie a Peru má vesmír tři úrovně, každá z nich je tvořena odlišnými bytostmi. V dolní sféře žijí vodní bytosti, z nichž nejdůležitějšími jsou kajman a anakonda. Prostřední úroveň obývají lidé a pralesní zvěř, ze které je nejvýznamnější jaguár. V poslední horní sféře, tedy v oblacích, žijí ptáci, ze kterých jsou nejdůležitějšími supi a ostatní draví ptáci. Váženým členem kmene je šaman, který má dar vidět i neviditelný svět kolem sebe. Dokáže s ním komunikovat a pomocí opojných látek cestovat i skrz různé sféry. Kromě již zmíněných zvířat je dalším posvátným tvorem růžový delfín obývající vody Amazonky. Věří se, že je to zakletý princ, který svádí mladé dívky do vod.

V pohoří peruánských And se věřilo, že početná menší božstva se vynořují z hlubin jeskyní, kopců a pramenů a berou na sebe zvířecí podobu. Domorodí indiáni dodnes věří v existenci těchto svatých míst, které nazývají v kečuánštině *huaca*. Považují je za naplněná nadpřirozenou mocí a mýtickým bodem, často jsou označeny kameny. Právě na těchto místech se dříve prováděly náboženské oběti alpak, lam a málokdy i lidí. Posvátný pramen je považován za bránu do jiné dimenze, přes kterou k nám proudí duchové. Víra horských obyvatel je velmi založena na odkazu Inků a na úctě k matce přírodě, která poskytuje obživu. Planeta Země se nazývá *Pachamama* a horští obyvatelé se k ní často modlí a žádají o splnění svých přání. Vesmír je podle Inků rozdělen na různé části, které spojovala řeka Viracocha. Svátky Inků byly rozděleny podle kalendáře, který měl 12 měsíců a bylo znázorněno postavení měsíce a hvězd. Nejvýznamnějšími svátky byly v prosinci Qapaq Raymi a Inti Raymi v červnu, který se slaví dodnes v Cuscu.⁹⁶

Během celého roku se slaví řada svátků a oslav, ať už jsou křesťanské či incké. Vždy se vyznačují průvodem obyvatel v pestrobarevných barvách. Často mají i samostatné regiony své vlastní svátky a karnevaly. Mezi nejznámější bezpochyby patří Inti Raymi, na který se sjíždí i zahraniční turisté. Byl to nejdůležitější svátek Inků, při kterém slavili návrat slunce

⁹⁵ TIPOS DE RELIGION. Tipos de religiones en Peru. *Tipos de religion* [online]. [cit.2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.tiposdereligion.com/peru/>

⁹⁶ MCLOUGHLIN, Seán a kol. *Světová náboženství v kostce: víra a tradice, svaté texty a svátky, porozumění náboženským vyznáním*. Přeložil Ing. Antonín Dočkálek. Londýn: Flame Tree Publishing 2003. ISBN 80-7234-446-3

a konec zimního období, na počest boha slunce se obětovalo mnoho lam a alpak. Dnes je tento svátek významný vzhledem k pestrobarevnému průvodu a jeho velikosti. Velikonoce jsou důležitým časem oslav zejména pro tamní obyvatele, kteří se přidávají do průvodů ve všech větších městech k uctění Ježíše Krista.

Obrázek 5 Členové průvodu

zdroj 20 Vlastní fotografie

3.2.2 Způsob života na venkově a ve městech

Podle posledních dostupných údajů z roku 2012 tvořila obhospodařovaná zemědělská plocha 7 125 tisíc hektarů.⁹⁷ Zemědělství je však limitováno přírodními podmínkami a povrchem. Na venkově v andském pohoří doposud převládá tradiční styl zemědělství, výnos z půdy a dobytka postačí domorodým rodinám na vlastní spotřebu a pouze malá část zbyde na prodej. Pěstují hlavně brambory, kukuřici a pšenici, ze zvířat se nejvíce chovají lamy, které slouží jako tažná zvířata a zdroj masa a vlny, dále v menší míře chovají ovce a krávy. Na venkově pořád převládá tradiční náboženství, důležitý je vztah indiánů k Pachamama (Matce Zemi), která dodává sílu jak člověku, tak dodává energii celé přírodě a tím pádem i úrodě. Dodnes se k ní modlí, dávají ji obětiny a prosí ji o bohatou úrodu a zdraví pro rodinu. Mezi časté obětiny patří posvátná rostlina koka, bílý či červený karafiát, různé cukrovinky, špendlíky a stříbrno-zlatá fólie znázorňující peníze. Existují různé úkony pro vykonávání obětí, například se smíchá cukrovinka s vodou ve speciální keramické nádobě a pak se obsah vychrstne na

⁹⁷ INEI. Superficie Agrícola, Según Departamento, 1975, 1995, 2000 Y 2012. *INEI* [online]. [cit.2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/poblacion-y-vivienda/#url>

východ, podle stříkanců může jedinec určit svou budoucnost. Vliv křesťanství je velmi silný a splývá s domorodým náboženstvím. Indiáni nosí do kostela kukuřici, koku a další obětiny, účastní se i průvodu na počest křesťanských svatých, modlí se však k Pachamamě.⁹⁸

Hlavní obživou na venkově jsou brambory. V Peru existuje na 3000 druhů této plodiny, a právě díky domorodým zemědělcům se daří udržovat tolik druhů. Brambory patří do každodenního života indiánů. Jedné odrůdě se laicky říká „postrach snachy“, jedná se tmavě fialovou podlouhlou bramboru, která má řadu výčnělků. Podle tradice dá budoucí švagrová snaše za úkol tuto bramboru co nejlépe očistit, pokud to svede, může si vzít jejího syna za manžela.

Morčata se dodnes chovají jak na venkově, tak ve městech pro maso, nikoli jako domácí mazlíček. Na venkově však tento hlodavec slouží i k různým rituálům, například k věštění či uzdravování. Indiáni pořád nosí pestré oblečení, ženy nosí pletené svetry, sukně a klobouky či šátky a muži nosí tkané kalhoty a ponča.

Obrázek 6 Indiánské ženy v tradičním oblečení

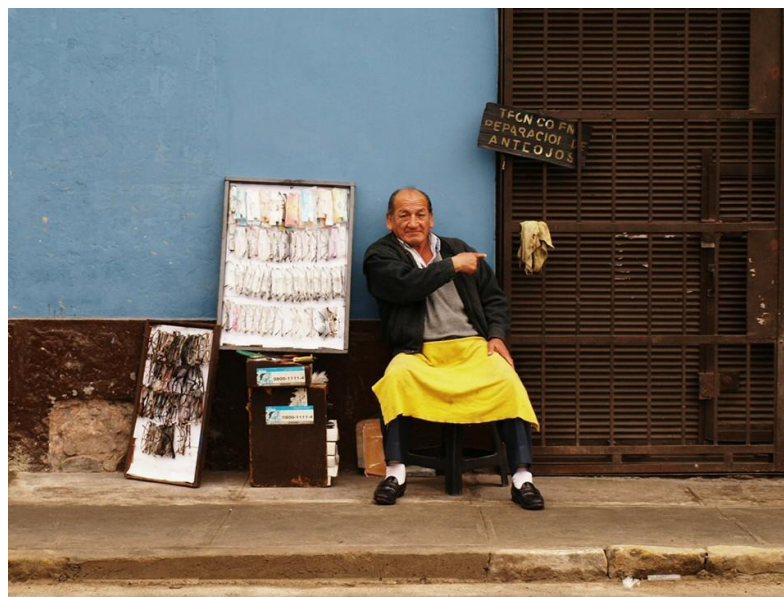
zdroj 21 Vlastní fotografie

Ve městech žije většina obyvatelstva a urbanizační trend nadále pokračuje. Mnoho Peruánců se do měst stěhuje za lepší práci nebo studiem. Největší město je Lima, ve které žije zhruba 10 miliónů obyvatel. Město je velmi rozlehlé, s výjimkou obchodní čtvrti se nestaví panelové domy ani vysoko-podlažní stavby kvůli častému zemětřesení. Přejet z jednoho konce Limy na

⁹⁸ CHALUPA, Petr a VÍLÍMEK, Vít a VILÍMKOVÁ, Olga. *Minulost a Přítomnost Mexika a Peru*. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2001. ISBN 80-210-2373-2

druhý může trvat i přes tři hodiny. Na okrajích měst jsou časté slamy, ve kterých bydlí ti nejchudší obyvatelé, kteří často nemají ani elektřinu či přístup k pitné vodě. Situace těchto lidí je velmi obtížná, avšak existují organizace, které se snaží těmto lidem pomoci. Čím dál více se rozrůstá střední třída, která si bere za vzor chování vyspělé státy jako je USA či země v Evropě. Nakupují ve stejných obchodech, kupují auta stejné značky, sledují stejné filmy a seriály. Prvků západního světa, které přebírá zejména mladší generace je mnoho. Před pár desítkami let byl pes vnímán pouze jako hlídací zvíře, nyní existuje řada salónů a obchodů určená pouze pro psí mazlíčky. I přes výhody, které nabízí život ve městech, existuje i řada nevýhod. Největší je kriminalita a nízká bezpečnost. Nejvíce nebezpečným městem je Lima, fungují zde dvě policie, pro turisty a pro peruánské obyvatele. Bohužel je místní policie často zkorumpovaná a případy se řeší pomalu. Zvýšené krádeže jsou především u turistů, kteří představují snadný a výdělečný cíl. Když však turista dodržuje základní bezpečnostní pravidla a nevydává se na okraj měst, nehrozí mu zvýšené nebezpečí, je však důležité být ostražitý.

Obrázek 7 Pouliční prodejce optiky

zdroj 22 Vlastní fotografie

Nákupy probíhají především v „mercadu“ (tržnici). Ve městech jich existuje tolik, aby nebyla potřeba dojíždět autem, ale pouze dojít do něho pěšky. Nakoupit se tu dá vše, od zeleniny, po maso, hygienické prostředky, oblečení až po počítače a telefony. Ceny jsou daný, ale je možné smlouvat. Na ulici prodává jídlo řada drobných pouličních prodejců za pár korun. Městskou hromadnou dopravu tvoří především autobusy všech velikostí a rozlišného technického stavu. Dopravní prostředek, kromě řidiče obsluhuje i prodáváč jízdenek a vyvolávač zastávek zároveň. Existují autobusové zastávky, ale vystoupit a nastoupit se dá

kdekoliv, dá-li se znamení řidiči. Cestování autobusem je velmi levné, v roce 2015 30minutová cesta v Limě stála zhruba 7 Kč. Během jízdy do autobusu nastupuje řada drobných prodejců či různých lidí prosící o almužnu, často hrají na hudební nástroj nebo vypráví srdceryvný příběh.

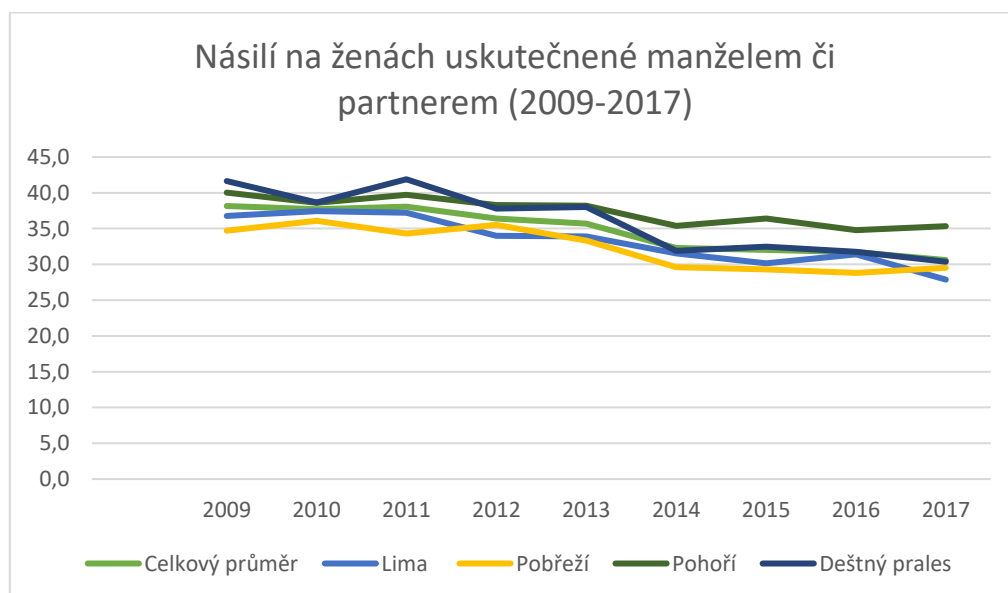
Bohužel se kolem cest a v okolí nachází spousta odpadků a vyhozených již nepotřebných věcí. Velkým problémem je i smrad rozkládajícího se jídla a odpadu. V ulicích je však namontováno pouze několik pouličních košů, tak proto většina odpadků skončí na zemi.

Peruánci i potrpí na vlastní tradiční kuchyni, v každé ulici lze nalézt aspoň jednu malou vývařovnu nebo restauraci, která vaří typická peruánská jídla. Italská, francouzská či americká kuchyně se v Peru neuchytila. Peruánci jsou velmi hrdí na svojí vynikající kuchyni, která se pravidelně umísťuje na předních příčkách nejchutnějších kuchyní světa.

3.2.3 Postavení žen ve společnosti a rodině

Peru patří k machistickým kulturám, kde má hlavní slovo muž. Postavení žen se liší podle místa, sociálního postavení a etnického původu. Ženy na venkově, zejména v horských oblastech, dosud zažívají násilí, potlačování a nespravedlnost. Je to dáno téměř neměnným způsobem života domorodých obyvatel, kde násilí na ženách je hluboce zakořeněno.

graf 10 Násilí na ženách mezi lety 2009-2017

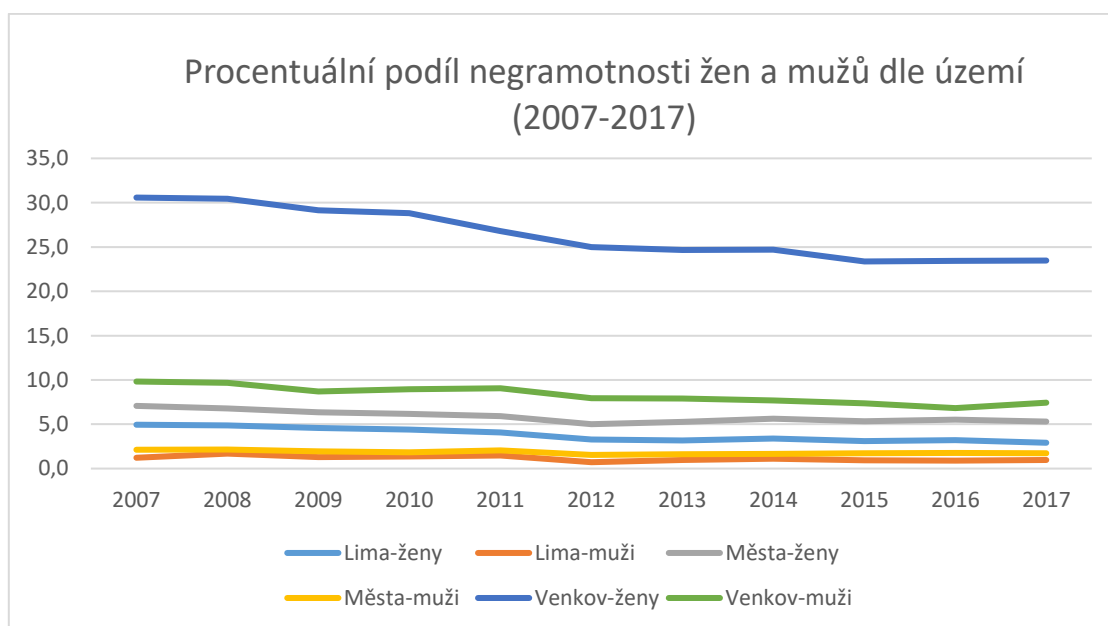

zdroj 23 INEI. PERÚ: Violencia física contra la mujer ejercida alguna vez por parte del esposo o compañero, según ámbito geográfico. In: INEI [online]. [cit.06-04-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>, Vlastní zpracování dat

Ženy v Limě zažívají méně násilí než ženy v ostatních částech Peru. Situace je ale i tak velmi špatná, více než třetina žen v průběhu svého života domácí násilí. Celkově 35 % žen v roce

2017 v andském pohoří zažilo násilí ze strany manžela či partnera. Situace žen žijících na území deštného pralesa se od roku 2009 zlepšila o 10 %, v roce 2017 byl zaznamenán 30 % podíl. V Limě a pobřežních oblastech je situace lepší, v roce 2017 bylo v Limě nahlášeno 27,8 % a v pobřežních oblastech 29 % případů násilí na ženách provedené manželem. Počet nahlášených případů domácího násilí postupně klesá. Lze ale očekávat, že podíl násilí na ženách je větší, neboť málo žen nahlásí čin na policii ze strachu či z obavy z veřejného ponížení.⁹⁹

graf 11 Negramotnost dle území v období 2007-2017

zdroj 24 INEI. Mujeres y hombres que culminaron educación primaria, según grupos de edad. In: INEI [online]. [cit.06-04-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/> Vlastní zpracování dat

Vysoký podíl negramotnosti u peruánských žen na venkově v roce 2017 dosáhl 23,5 %, což je největší podíl z celého území země. Co se týče negramotnosti u mužů na venkově, úroveň dosáhla v témže roce 7,4 %. Nejlepší situace pro ženy je v Limě, kde v roce 2017 byl zaznamenán 2,9% podíl negramotných žen.¹⁰⁰ Negramotnost silně ovlivňuje úroveň pracovního uplatnění a s tím spojeného získávání financí. Pro ženu, která má dostatek financí, je jednodušší odejít od násilnického partnera, než pro ženu bez vlastních finančních prostředků, která je závislá na partnerově výdělku. V roce 2007 byla více než polovina žen na

⁹⁹ INEI. PERÚ: Violencia física contra la mujer ejercida alguna vez por parte del esposo o compañero, según ámbito geográfico. INEI [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>

¹⁰⁰ INEI. Mujeres y hombres que culminaron educación primaria, según grupos de edad. INEI [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>

venkově bez vlastního zdroje peněz, oproti tomu ve městech ve stejném roce byl podíl žen bez vlastních financí 28,9 %. Za deset let došlo ke zlepšení. V roce 2017 byl podíl žen na venkově bez vlastních finančních příjmů 42 % a ve městech 26,6 %.¹⁰¹

Podle dat Mezinárodní organizace práce pod OSN z roku 2018 je průměrný měsíční žen plat o 21,2 % nižší než průměrný plat mužů. Žena, která má děti navíc dostává o 12,9 % menší plat než bezdětná žena, naproti tomu muž s dětmi dostává o 5,9 % více než bezdětný muž. Platová nerovnost žen je obsáhlý problém, který se mění velmi pomalu.¹⁰²

V roce 2017 dosáhla úmrtnost u rodiček 16 %, každá druhá žena přitom nemá přístup k moderním antikoncepčním metodám. Za poslední tři roky počet těhotných dívek od 15 do 19 let se pomalu snížil, i přesto každá 13. dívka ze 100 otěhotněla v tomto věku. Nárůst rodiček v mladistvém věku se zvýšil na venkovských oblastech, v posledních deseti letech vzrostl z 19 % na 23 %.¹⁰³

Peru nadále zůstává zemí s vysokým počtem případů násilí páchaných na ženách, zhruba třetina žen zažila v průběhu svého života určitý typ domácího násilí. Velký podíl žen, zejména ve venkovských oblastech, je negramotných. Nicméně se situace stále zlepšuje a zmíněné ukazatele klesají. V zemi působí několik organizací, které pomáhají ženám a snaží se o rovnoprávnost žen. Samotným ženám není situace lhostejná a snaží se na nerovnost a násilí na ženách upozornit pomocí kampaní a pochodů.

3.2.4 Vlivy jiných kultur na utváření peruánské kultury

Sousední státy, jakožto celá Latinská Amerika, se vyznačuje podobnými zvyky a tradicemi, přičemž peruánskou kulturu utvářelo v průběhu staletí více vlivů z odlišných národů.

Když Španělé v průběhu éry kolonizátorství dovezli Afričany jako levnou pracovní sílu, zajisté netušili, jakým způsobem ovlivní utváření peruánské kultury. Největší vliv měla černošská kultura na gastronomii. Jako otroci si nemohli dovolit vařit z masa a dalších dražších surovin, proto většina jídel, která se po nich zachovala, jsou ze zvířecích vnitřností a zbytků. Mezi nejznámější jídla, která patří k peruánským tradičním pokrmům, je anticuchos.

¹⁰¹ INEI. PERÚ: Mujeres y hombres sin ingresos propios, según ámbito geográfico. In: *INEI* [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>

¹⁰² BAMBARÉN, Renzo. En el Perú, las mujeres ganan 21,2% menos que los hombres. In: *La República* [online]. Poslední aktualizace 27.11.2018 [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://larepublica.pe/economia/1365003-peru-mujeres-ganan-212-hombres>

¹⁰³ UNFPA. Situación actual de las mujeres peruanas. *UNFPA* [online]. Poslední aktualizace 05.12.2018 [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://peru.unfpa.org/es/publications/situaci%C3%B3n-actual-de-las-mujeres-peruanas>

Jedná se o hovězí srdce nakrájené na menší kousky marinované ve směsi koření a následně grilované nad žhnoucím uhlím. Dalším pokrmem je la sangrecita, neboli kořeněná omáčka z kuřecí krve, la chanfainita, což je vydatná polévka z plic a el choncholí, což jsou smažené střeva. Dochovaly se i zákusky a sladké pečivo. El ranfañote je jeden z nejstarších dochovaných receptů v Limě, připravuje se ze starého smaženého chleba na másle, pokapaného medem a posypaného pekanovými oříšky. Tradičním sladkým pečivem, které se dodnes hojně konzumuje je El turrón de doña Pepa. Chutí připomíná karamelové sušenky pokapané medem a proložené cukrovými ozdobami. Nejvíce se konzumuje v říjnu na svátek El Señor de los Milagros. Velmi ovlivněna byla i hudba a tanec. Charakteristickým znakem je rytmická a vášnivá hudba. Klasickým žánrem je amor fino, kdy se tančí v doprovodu kytary, dále la copla při níž se recituje či zpívá za doprovodu tance marinery. Afro-peruánský tanec je živý, plný energie a radosti z pohybu. Mezi tradiční tance patří el festejo, alcatraz a el inga. Cajón peruano je hudební nástroj podobný dřevěný krabici, na kterém se sedí a zespoda se na něj bubnuje, v roce 2007 byla hran na tento nástroj uznána za kulturní dědictví národu a pořádají se hudební soutěže. K tanci a hudbě byly používány vydlabané tykve a dýně, například checo a huiro.

Africká kultura měla také vliv na náboženství. San Martín de Porres byl narozen smíšenému afro-španělskému páru vstoupil do dominikánského řádu, zakládal útulky, staral se o nemocné a navzdory předsudkům se stal světcem. Dodnes se v Peru oslavuje den jeho narození.

Africké vlivy se objevují i v literatuře a umění.¹⁰⁴

Přistěhovalci z Asie, především z Japonska a Číny, měli menší vliv na utváření peruánské kultury. Imigrace začala od druhé poloviny 19. století, kdy k peruánským břehům připluli první lodě s čínskými přistěhovalci hledající práci. Největší vliv měli na peruánskou kuchyni. Peruánské pokrmy připravené na asijský způsob dostaly název Chifa, v dnešní době jsou poměrně rozšířené restaurace orientované pouze na tuto kuchyni. Číňané sebou přivezli do Peru rachejtle a petardy, věřili, že jejich odpalování zažene zlé duchy. Dnes však slouží jenom na oslavy a svátky.¹⁰⁵

¹⁰⁴ YARLEQUE CHUYE, Sandra. INTERCULTURALIDAD: Siete aportes afroperuanos a la identidad nacional. *CampUCSS* [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://camp.ucss.edu.pe/blog/siete-aportes-afroperuanos-a-la-identidad-nacional/>

¹⁰⁵ VILLEGAS CARPIO, Oswaldo. La presencia de la cultura china en el Perú desde el siglo XIX. In: *Huachos* [online]. Poslední aktualizace 04.01.2016 [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.huachos.com/detalle/la-presencia-de-la-cultura-china-en-el-peru-desde-el-siglo-xix-noticia-2136>

Nejvíce však peruánskou kulturu ovlivnili španělští kolonizátoři, kteří mimo jiné přinesli nové zvyky, tradice a náboženství. Po porážce Inků nastolili novou vládu a zavedli nový řád, domorodý obyvatelé používali jako levnou pracovní sílu. Násilně potlačovali domorodé náboženství a obraceli obyvatele na křesťanskou víru. Dodnes jsou stále domorodí obyvatelé vnímáni jako méněcenní a získat lépe hodnocenou práci je pro ně obtížné.

3.3 Dotazníkové šetření

Rozhodla jsem se vytvořit dotazníkové šetření pro lepší představu, jak se údaje z předešlých kapitol, odrážejí v praxi. Dotazník se skládá ze tří částí. První část se zabývá povědomím o českých podnikatelích v Peru. Následující část se zabývá otázkou, jaké vlastnosti jsou charakteristické pro typického peruánského podnikatele. Ve třetí části dotazníku jsou uvedené otázky ohledně vlivu jiných kultur na kulturu peruánskou. Měl by zrcadlit názor většího počtu peruánských obyvatel napříč společnostmi, pro které byl dotazník sestaven. Dotazník jsem vytvořila na českém webu [Survio.com](https://www.survio.com) ve španělském jazyce. Všichni respondenti odpovídali zcela anonymně prostřednictvím internetového odkazu po dobu necelých dvou týdnů. Bohužel na dotazník odpověděl menší počet lidí, než jsem předpokládala, tudíž výsledky z dotazníku беру pouze jako orientační. Otázky měly buď jednu možnou odpověď či více možných odpovědí a jedna otázka byla otevřená. Dotazník přeložený do českého jazyka je uveden v příloze.

Úvodem popíši vzorek dotazovaných respondentů. Na dotazník odpovědělo celkem 51 osob, z čehož více než polovina byly ženy (celkem 29), menší část tvořily muži (22), výsledky jsou genderově vyrovnané, což považuji za velmi příhodné. Nejvíce respondentů spadá do skupiny 15-25 let (15 respondentů) a do skupiny 46-55 let (13 respondentů). Ve věkové skupině 26-35 let odpovědělo celkem 9 respondentů, dále se dotazování zúčastnilo 6 osob ve věkové kategorii 36-45 let a 8 respondentů ve věkové kategorii 56-65 let. Co se týče rozdělení respondentů dle zaměstnání, nejvíce dotazovaných uvedlo, že pracují jako manažeři, nebo vedoucí pracovníci. Další početnou skupinu tvoří studenti (12 osob), administrativní pracovníci (11 osob) a živnostníci (10 osob). Dva respondenti byli manuálně pracující a dva respondenti již pobírají důchod. Nezaměstnaný nebyl nikdo z respondentů, jeden však označil, že pracuje jinde než z nabízených možností. Více než tři čtvrtiny respondentů má vysokoškolské vzdělání (39 osob), dále 10 respondentů má ukončené středoškolské vzdělání a pouze dva respondenti mají jen základní vzdělání.

První část dotazníku se zaměřovala na podvědomí o České republice a českých podnikatelích. Většina respondentů, tedy 86 % (44 osob), už slyšeli o České republice, naopak 13 % respondentů nikdy neslyšelo o naší zemi. Vzhledem k malé velikosti České republiky a horšímu vzdělání, které je v Peru dlouhodobým problémem, je pochopitelné, že ne všichni Peruánci znají Českou republiku. To můžu potvrdit i z vlastní zkušenosti, kdy si mnozí mysleli, že Česká republika je součástí Ruska, nebo o našem státu slyšeli poprvé. Další otázka zjišťovala, zda Peruánci znají nějakého českého či československého podnikatele. Více než 90 % respondentů neznalo žádného českého podnikatele, pouze 5 osob odpovědělo kladně. Na otázku týkající se znalosti některé české firmy či značky, odpovědělo 38 respondentů kladně (75 %), tento vysoký podíl lze vysvětlit například přítomností obuvnické firmy Baťa v každém větším peruánském městě.

Druhá část dotazníku se zabývá typickými vlastnostmi peruánského podnikatele. Více než polovina dotazovaných pracovala či stále pracuje v oblasti podnikání, což považují za příhodné, protože respondenti již měli možnost poznat vlastnosti typického podnikatele, tudíž výsledky budou relevantní. Otázka na charakteristické vlastnosti typického peruánského podnikatele, byla stavěna tak, že bylo možné označit více odpovědí.

Více než jedna polovina Peruánců se domnívá, že peruánský podnikatel mluví pouze jedním cizím jazykem, naopak 25 % uvedlo, že mluví více cizími jazyky. To mohu potvrdit i ze své vlastní zkušenosti, že znalost dvou a více cizích jazyků je spíše ojedinělá. Přes 50 % respondentů si myslí, že peruánský podnikatel jezdí do práce svým vlastním autem, jen malá část označila (11,8 %), že k cestě do práce využívá hromadnou dopravu. Téměř polovina respondentů uvedla, že do svého podniku zaměstnává své známé a rodinné příbuzné. Celkem 22 osob odpovědělo, že peruánský podnikatel preferuje obchodovat spíše se zahraničními podniky než s národními, tuto možnost označilo 16 respondentů. Více než 40 % Peruánců uvedlo, že během obchodního jednání se peruánský podnikatel chová spíše zdrženlivě a dopředu promýšlí svá slova, naopak jen malá část si myslí, že se na obchodním jednání chová agresivně a afektovaně (17,6 %). Třetina respondentů odpověděla, že tráví v práci více času než jeho zaměstnanci, pouze 10 % předpokládá, že více času tráví s rodinou. Možnost popisující peruánského podnikatele vzbuzující respekt a úctu zaškrtnulo 14 respondentů, ale jen 11 respondentů uvedlo, že typický peruánský podnikatel jde svým podřízeným za příklad. Jedna čtvrtina uvedla, že přináší svým zaměstnancům různé benefity a rozvíjí jejich vzdělanost, pouze dva respondenti uvedli, že využívá finanční podporu státu. Téměř jedna pětina se domnívá, že pro dobrou obchodní zakázku mu nevádí dát či přijmout úplatek a 15 %

uvedlo, že více myslí na zisk podniku než na svůj osobní prospěch. Malá část respondentů (7 osob) předpokládá, že si kupuje drahé luxusní věci a pouze dva respondenti uvedli, že do práce nosí pouze značkové oblečení. Z odpovědí vyplývá, že typický peruánský podnikatel mluví pouze jedním cizím jazykem, do práce jezdí vlastním autem a do svého podniku zaměstnává své známé a rodinné příslušníky. Během obchodního jednání se chová zdrženlivě a dopředu si promýšlí svá slova.

graf 12 Vlastnosti typického peruánského podnikatele

zdroj 25 Vlastní zpracování

Následující otázka byla otevřená a navazovala na předchozí otázku, kterou rozvíjela. Otázka měla za cíl vyjádřit vlastní názor a stručně charakterizovat peruánského podnikatele nebo obchodníka. Někteří respondenti napsali jen krátkou odpověď, jiní odpověděli obsáhleji. Vybrala jsem zde odpovědi, které se mi zdály nejvhodnější.

Odpovědi, které uvedli Peruánci:

„Vyjadřuje se velmi obratně a snaží se přesvědčit své klienty.“

„Osoba, která se nespolehá na své vzdělání, ale na svůj instinkt.“

„Je podnikavý a touží vynikat se.“

„Někdy podvádí.“

„Většina myslí jen na svůj blahobyt a ne, aby byli spokojeni jeho zaměstnanci.“

„Je velmi pracovitý, chce dobýt zahraniční trhy.“

„Je inovativní a kreativní, je otevřený novým myšlenkám.“

„Měl by být pracovitý a upřímný.“

„Čeká do poslední možné chvíle, nezohledňuje prognózy.“

„Neinvestuje do lidského kapitálu, často mění zaměstnance, vyhýbá se placení daní.“

„Téměř vždy hledá nejkratší cestu k dosažení svých cílů.“

„Schopný vytvářet, inovovat a nalézt příležitosti.“

„Podnikavá a pracovitá osoba, ale má ráda a je zvyklá na neformální prostředí.

Vyhýbá se systémovým pravidlům. Snaží se co nejvíc využít z pracovní doby, z platu nebo ze státních příspěvků, ale využívá i své zaměstnance.“

„Osoba, která se snaží udělat přátelské a čestné prostředí.“

„Chlubí se penězi, uráží své zaměstnance, pouze hledá zisk.“

„Upřímný a pracovitý, hledá příležitosti s firmami stejné velikosti. Má nesnadnou práci komplikovanou nadměrnými daněmi, vysokou mírou byrokracie a nedostatečnou pomocí. Situace v zemi nenapomáhá vyvíjet se.“

„Peruánský podnikatel s důvtipem a vynalézavostí dosahuje velkých výsledků. Je tvrdý a přísný na své podřízené. Neví, jak se má chovat šéf. Jen málo podnikatelů pracuje v týmech a zajímá se o vývoj svých podřízených.“

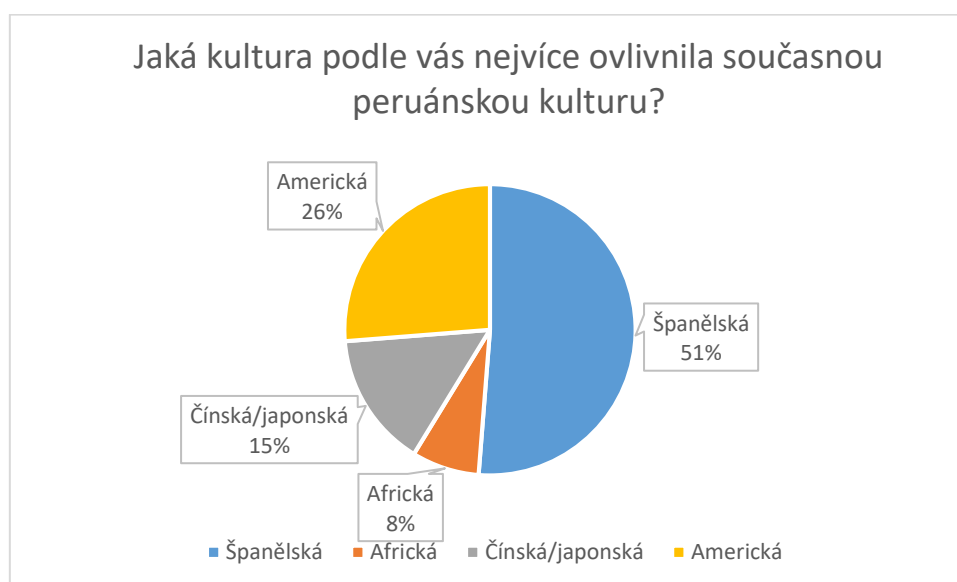
„Neriskuje, málo produktivní.“

Odpovědi odrážejí zkušenosti každého jedince s peruánským podnikatelem. Velká část si myslí, že typický peruánský podnikatel je přísný na své podřízené, snaží se vyhnout pravidlům a je zatížen vysokou mírou byrokracie. Tento popis se zrcadlí v Hofstedeových kulturních dimenzích. Konkrétně v dimenzi vzdálenosti moci (64 bodů), která popisuje propast mezi zaměstnanci a jejich nadřízenými. Vysokou mírou byrokracie a obcházení pravidel popisuje dimenze

vyhýbání se nejistotě, ve které Peru získalo vysoké bodové hodnocení (87 bodů). Menší část naopak pokládá peruánského podnikatele za inovativního a kreativního člověka, který se snaží o dosažení co nejlepších výsledků.

Třetí část dotazníku se zabývá vlivy cizích kultur na utváření peruánské kultury. Nejvíce respondentů (51 %) si myslí, že španělská kultura nejvíce ovlivnila současnou podobu peruánské kultury. Což je zcela pochopitelné vzhledem k bývalé španělské koloniální nadvládě. Jedna čtvrtina označila americkou kulturu. Nejméně, podle respondentů, ovlivňovala peruánskou kulturu čínská / japonská a africká kultura. V této otázce bylo možné označit více odpovědí.

graf 13 Jaká kultura podle vás nejvíce ovlivnila současnou podobu peruánské kultury?

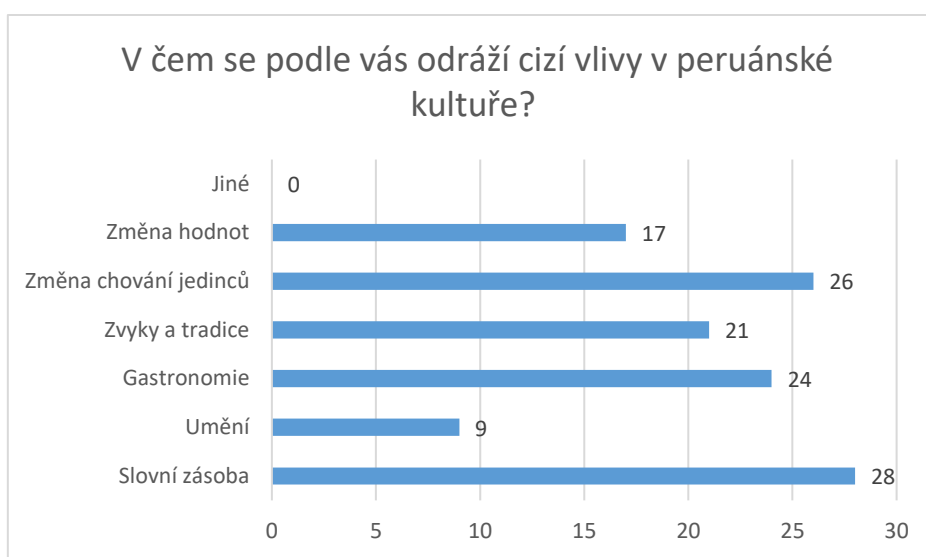

zdroj 26 Vlastní zpracování

Následující otázka rozvíjí tu předcházející. Uvádí, v čem se odráží cizí vlivy v peruánské kultuře. I zde bylo možné označit více odpovědí.

Nejvíce označovanou odpovědí byla slovní zásoba a změna chování jedinců, tyto odpovědi získaly nadpoloviční většinu. Podle 24 odpovědí, se cizí vlivy nejvíce odráží v gastronomii. Ovlivnění zvyků a tradic označilo 21 odpovídajících a změnu hodnot uvedlo 17 respondentů. Nejméně označovanou odpovědí bylo umění.

graf 14 V čem se odráží cizí vlivy v peruánské kultuře?

zdroj 27 Vlastní zpracování

Není překvapivé, že nejvíce označovaná kultura byla španělská vzhledem k dlouhé historii. Dle mé zkušenosti nynější podobu peruánské kultury ovlivňuje zejména kultura USA. Mnoho peruánských rodin má příbuzného, který buď pracuje, nebo studuje ve Spojených státech amerických. V televizích převládají americké programy, seriály, celovečerní filmy či talk show. Ve městech je mnoho amerických obchodů zaměřujících se jak na oblečení, tak na elektronické přístroje. Americká kultura ovlivnila i vánoční svátky, při štědrovečerní večeři se podává plněný krocan.

Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo charakterizovat obchodní a kulturní specifika Peru, kterými jsem se zabírala v druhé a třetí kapitole mé bakalářské práce. V první kapitole jsem uvedla a popsala základní informace o Peru.

Peruánská republika je známá především svým historickým a přírodním bohatstvím a přátelskými lidmi. Už několik desítek let přitahuje turisty z celého světa, kteří si nechtějí nechat ujít krásy této země. Peru však není jen zajímavou zemí pro zahraniční návštěvníky, nýbrž i pro zahraniční firmy. Vysoký hospodářský růst a nízká míra inflace stále více lákají do této země investory a zahraniční podniky, pro něž je tento rozvíjející trh atraktivní příležitostí.

Peru se rozprostírá na západě Jižní Ameriky a sousedí s pěti státy. Území se rozděluje dle přírodních podmínek na pobřeží, pohoří a deštný prales, rozdílné podmínky, které figurují v těchto oblastech, mají odlišný vliv na utváření přírody, kterému se museli přizpůsobit i tamní obyvatelé. Vzhledem k úrodným oblastem se na území Peru vystřídalo mnoho kmenů, které válčily o nadvládu nad těmito oblastmi, nejznámější z nich byli Inkové. V době rozkvětu jejich mocná říše sahala od Ekvádoru až po severní hranice Chile, v roce 1532 však k peruánským břehům připluli Španělé a podmanili si domorodé obyvatelstvo oslabené občanskou válkou. Země čím dál více chudla a počet indiánů klesal přičiněním těžké fyzické práce a dosud neznámými infekčními chorobami. Peruánci se dočkali svého osvobození od španělské nadvlády až v roce 1821, dále se však potýkalo s hospodářskými problémy a zkorumpovanými vládci. Bohužel téměř každý z novodobých prezidentů byl obviněn z korupce, naposledy sám odstoupil prezident Pablo Kuczynski a správy nad území se ujal Martín Vizcarra. Vládne 31 miliónům obyvatel, z nichž největší část žije ve městech a na pobřeží. Největší část populace zaujímá skupina ve věku 25 – 54 lety, dále děti a mládež. Obyvatelstvo je odlišně etnicky rozděleno, největší část představují mestici, potomci bělošských přistěhovalců a indiánských obyvatel.

I přes přijímání různých opatření, stále téměř jedna třetina obyvatel je ohrožena chudobou, vzhledem k hospodářskému růstu však se tyto procenta snižují. V období mezi roky 2014 až 2017 byl průměrný hospodářský růst 3,1 % HDP, což bylo zapříčiněno světovým poklesem cen komodit, které Peru vyváží. Největším vývozním artiklem je nerostné bohatství. Ráda bych vyzdvihla, že Peru patří mezi největší těžaře mědi, stříbra, zinku, olova a zlata na světě.

Od roku 2015 má Peru kladnou obchodní bilanci, přičemž největší obchodní partner je Čína. Největšími exportéry peruánského zboží jsou Čína, USA, Švýcarsko a Jižní Korea. Naopak mezi největší dodavatele patří Čína, USA, Brazílie a Mexiko. S Českou republikou má Peru dlouhodobé bilaterální vztahy datující se k roku 1921 (tehdejší Československo), kdy byly navázány diplomatické vztahy. Nicméně vzájemný obchod je velmi malý, import ani export nedosahuje 1 % zahraničního obchodu těchto zemí. Česká republika v roce 2018 vyvezla zboží v hodnotě necelých 43 milionů dolarů, nejvyváženějšími artikly byly stroje a mechanické zařízení. Konkrétní případ českého vývozu jsem uvedla na budějovickém pivě, který se v Peru prodává pod označením Czechvar. Dovoz z Peru je menší, v roce 2017 dosáhl 16,5 milionů dolarů, dováží především zemědělské a živočišné produkty.

Peru je stále více atraktivnějším trhem pro zahraniční podniky, aby mohly proniknout na tento trh je vhodné během obchodního jednání dodržovat patřičné zvyky a porozumět kulturním odlišnostem. Ve své práci jsem uvedla doporučení pro úspěšné obchodní jednání. Velmi důležité je, aby vizitky a informační katalogy byly napsané ve španělštině, protože jen menší míra Peruánců mluví anglicky či jiným cizím jazykem, což mi potvrdila i Barbora Dolanská z Budějovického Budvaru. Peruánský podnikatel se od toho českého nejvíce odlišuje v laxnějším chápání času, proto by si český obchodník měl vyhradit více dní pro obchodní jednání. Popsala jsem vhodné téma pro konverzaci a naopak uvedla, čemu se raději vyhnout. Dále jsem se zaměřila na stručné doporučení pro ženy obchodnice. Neopomenula jsem ani zmínit stolování a vhodné dary pro peruánského partnera.

V poslední kapitole jsem více rozvedla kulturní specifika. Na utváření peruánské kultury se podílely zejména africké, čínské a nejvíce španělské vlivy. Dle Hofstedeho modelu kulturních dimenzí je oproti České republice Peru velmi kolektivistická země, což mohu potvrdit i z mé vlastní zkušenosti. Peruánská kultura se od české kultury rovněž velmi odlišuje v dlouhodobé či krátkodobé orientaci společnosti. Peruánská kultura dává přednost dodržování již zaběhlých norem a tradic, před výzvami budoucnosti. Na venkově se žije neměnným způsobem života zachovávajíc domorodé náboženství a jazyk (především indiánské obyvatelstvo). Bohužel do dnešní doby pořád na venkově převládá domácí násilí na ženách, které v průběhu svého života zažila téměř každá třetí žena. Ve městech je naopak tento podíl nižší, souvisí to i s větší gramotností. Stále rychleji se rozvíjí střední třída a zejména mladší generace prahne po zahraničních výrobcích, pod kterými vidí vyšší stupeň kvality. Právě tento segment pokládám za lákavou příležitost pro zahraniční firmy.

Součástí mé bakalářské práce je také dotazníkové šetření zaměřené především na vlastnosti

typického peruánského podnikatele. Dotazování se zúčastnilo 51 Peruánců, pro které byl dotazník určený. Podle výsledků typický peruánský podnikatel mluví pouze jedním cizím jazykem, k cestě do práce využívá své auto a zaměstnává své známé a rodinu. Respondenti také často uváděli, že během obchodního jednání si peruánský podnikatel dopředu promýšlí svá slova. Následující otázka rozvíjela tu předcházející a dávala možnost vyjádřit svůj vlastní názor. Většina respondentů napsala, že typický peruánský podnikatel je tvrdý na své zaměstnance, je svázán vysokou mírou byrokracie, kterou se však snaží obejít. Tyto vlastnosti odráží poznatky z předešlé kapitoly, z Hofstedeho modelu dimenzí kultur. Druhá část dotazníku se věnovala peruánské kultuře a cizím vlivům, které se podílely na jejím utváření. Nejvíce respondentů uvedlo, že španělská kultura měla největší vliv, což je zcela logické vzhledem k dlouhé koloniální historii. Čtvrtina respondentů taktéž označila kulturu americkou. Největší vlivy podle respondentů jsou znatelné ve slovní zásobě a změně chování jedinců. Z mé vlastní zkušenosti zejména mladou generaci ovlivňuje americká kultura.

Na závěr bych ráda uvedla, že jsem se ve své práci snažila být co nejobjektivnější při popisu Peru v oblasti demografické, historické, politické a ekonomické. Všechny tyto roviny společně utvářejí kulturní prostředí, které se velmi odlišuje od toho českého. Věřím, že jejich znalost a orientace v nich napomohou jak při obchodním jednání, tak mimo něj.

Zdroje

Seznam knižních zdrojů

1. DIRAN, Kevin Michael. *Doing Business in Latin America: a pocket Guide to the Culture, Customs, and Etiquette*. New York: Penguin Group 2009. ISBN 1101133708, 9781101133705
2. GULLOVÁ, Soňa. *Mezinárodní obchodní a diplomatický protokol: 3., doplněné a přepracované vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4418-6
3. HOFSTEDE, Geert a HOFSTEDE, Gert Jan. *Kultury a organizace Software lidské mysli: Spolupráce mezi kulturami a její důležitost pro přežití*. Překlad Luděk Kolman. Praha 3: LINDE nakladatelství s.r.o., 2007. ISBN 80-86131-70-X
4. CHALUPA, Petr a VÍLÍMEK, Vít a VILÍMKOVÁ, Olga. *Minulost a Přítomnost Mexika a Peru*. Brno: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2001. ISBN 80-210-2373-2
5. MCLOUGHLIN, Seán a kol. *Světová náboženství v kostce: víra a tradice, svaté texty a svátky, porozumění náboženským vyznáním*. Přeložil Ing. Antonín Dočkálek. Londýn: Flame Tree Publishing 2003. ISBN 80-7234-446-3
6. RACHOWIECKI Rob, VANCE Jacobs, YOGERST Joe. *Peru. Velký průvodce National Geographic*. Přeložil Jiří FADRŇÝ. Brno: Computer Press a.s. 2010. ISBN 978-80-251-2266-2
7. ŠTĚRBOVÁ, Ludmila a kolektiv. *Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4694-4

Seznam elektronických zdrojů

1. AGENCIA DE PROMOCION DE LA INVERSION PRIVADA. ProInversion. *Agencia de Promocion de la Inversion Privada* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.proinversion.gob.pe/modulos/JER/PlantillaStandard.aspx?are=0&prf=1&jer=7140&sec=42>
2. ANDINA. Aniversario de Lima: ciudad capital alberga 9.32 millones de habitantes al 2018. *Andina* [online]. Poslední aktualizace 18.01.2019. [cit.2019-02-09]. Dostupné z: <https://andina.pe/agencia/noticia-aniversario-lima-ciudad-capital-alberga-932-millones-habitantes-al-2018-696313.aspx>
3. BAMBARÉN, Renzo. En el Perú, las mujeres ganan 21,2% menos que los hombres. In: *La República* [online]. Poslední aktualizace 27.11.2018 [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://larepublica.pe/economia/1365003-peru-mujeres-ganan-212-hombres>
4. CEGARRA, Ernesto. Fiestas Patrias 2013: Conoce la historia de los símbolos patrios del Perú. *Peru.com* [online]. Poslední aktualizace 26-07-2013. [cit.2019-02-05]. Dostupné z: <https://peru.com/actualidad/mi-ciudad/simbolos-patrios-peru-noticia-12948>
5. ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Slovník pojmů, běžný účet platební bilance. ČNB [online]. [cit.2019-03-08]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/obecne/slovník/b.html>
6. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. The World Factbook, Peru; Government. *CIA* [online]. Poslední aktualizace 05.02.2019. [cit. 2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>
7. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. The World Factbook, Peru; Government. *CIA* [online]. Poslední aktualizace 05.02.2019. [cit.2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>
8. CIA. The world factbook, South America: Peru. *CIA* [online]. [cit.2018-12-31]. dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>
9. CIA. The world factbook, urbanization Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2212.html>

10. CIA. The world factbook, languages Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2098.html>
11. CIA. The world factbook, major urban areas- population Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2219.html>
12. CIA. The world factbook, ethnic groups Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2075.html>
13. CIA. The world factbook, religions Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2122.html>
14. CIA. The World Factbook, Peru. *Central Intelligence Agency* [online]. Poslední aktualizace 05.02.2019. [cit.2019-02-09]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/pe.html>
15. COLLYNS, Dan. Keiko Fujimori, Peru's opposition leader, sent back to jail ahead of corruption trial. In: *The Guardian* [online]. Poslední aktualizace 01.11.2018 [cit.2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2018/nov/01/keiko-fujimori-perus-former-first-lady-sent-back-to-jail-ahead-of-bribery-trial>
16. CZECHTRADE. Perú. *CzechTrade* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <http://www.czechtradeoffices.com/es/pe> ¹
17. ČT24. Největší tragédii v historii českého horolezectví způsobil pád laviny v Peru. ČT24 [online]. Poslední aktualizace 2013-06-01. Citováno 2018-12-31]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1094894-nejvetsi-tragedii-v-historii-ceskeho-horolezectvi-zpusobil-pad-laviny-v-peru>
18. DON QUIJOTE. Lenguas oficiales de Perú. *Don Quijote* [online]. [cit.22-01-2019]. Dostupné z: <https://www.donquijote.org/es/cultura-peruana/tradiciones/espanol-peru/>
19. EMBAJADA DEL PERÚ EN LA REPÚBLICA BOLIVARIANA DE VENEZUELA. Geografia. *Embajada Peru* [online]. [cit.2018-12-30]. Dostupné z: <http://www.embajadaperu.org.ve/geografia.html> ¹

20. EMBAJADA DE LA REPÚBLICA CHECA EN LIMA. Acuerdos bilaterales entre la República Checa y el Perú. *The Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic* [online]. Poslední aktualizace 02.04.2017. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/lima/es/paises_de_acreditacion/relaciones_bilaterales_entre_chequia_y/acuerdos_bilaterales.html
21. HOFSTEDE INSIGHTS. Country Comparison; Peru and Czech Republic. *Hofstede Insights* [online]. [cit.2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/czech-republic/peru/>
22. HOFSTEDE INSIGHTS. Country Comparison; Peru. *Hofstede Insights* [online]. [cit.2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.hofstede-insights.com/country-comparison/peru/>
23. GOLDENBERG, Sonia. Can Peru's Democracy Survive Corruption? In: *The New York Times* [online]. Poslední aktualizace 25.03.2018. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/03/25/opinion/peru-democracy-corruption.html>
24. INDEX MUNDI. Peru Age structure. *Index Mundi* [online]. Aktualizováno 20.01.2018 [cit.2019-01-15]. Dostupné z: https://www.indexmundi.com/peru/age_structure.html
25. INEI. Economía, Sector externo, Exportación FOB, según principales productos. *INEI* [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
26. INEI. Economía, Sector externo, Importaciones FOB. In: *INEI* [online]. [cit.03-03-2019]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
27. INEI. Sector externo, balanza de pagos. *INEI* [online]. [cit.2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
28. INEI. Sector externo, balanza de pagos. *INEI* [online]. [cit. 2019-03-08]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
29. INEI. Superficie Agrícola, Según Departamento, 1975, 1995, 2000 Y 2012. *INEI* [online]. [cit.2019-03-30]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/poblacion-y-vivienda/#url>

30. INEI. PERÚ: Violencia física contra la mujer ejercida alguna vez por parte del esposo o compañero, según ámbito geográfico. *INEI* [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>
31. INEI. Principales Indicadores. *Instituto Nacional de Estadística e Informática* [online]. [cit.2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/>
32. INEI. Mujeres y hombres que culminaron educación primaria, según grupos de edad. *INEI* [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>
33. INEI. PERÚ: Mujeres y hombres sin ingresos propios, según ámbito geográfico. *INEI* [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/brechas-de-genero-7913/>
34. INEI. Población, Magnitud y Crecimiento Poblacional. *Instituto Nacional de Estadística e Informática* [online]. Citováno [2019-01-15]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/poblacion-y-vivienda/>
35. INEI. Economía, Panorama internacional. *INEI* [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
36. INTERNATIONAL TRADE CENTER. Bilateral trade between Czech Republic and Peru. *Trade Map* [online]. [cit. 2019-03-09] Dostupné z: [https://www.trademap.org/\(X\(1\)S\(0yft5t45puykxs2xaekmfo45\)\)/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1](https://www.trademap.org/(X(1)S(0yft5t45puykxs2xaekmfo45))/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1)
37. INTERNATIONAL TRADE CENTER. Bilateral trade between Czech Republic and Peru. *Trade Map* [online]. [cit.2019-03-09]. Dostupné z: [https://www.trademap.org/\(X\(1\)S\(0yft5t45puykxs2xaekmfo45\)\)/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1](https://www.trademap.org/(X(1)S(0yft5t45puykxs2xaekmfo45))/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c203%7c%7c604%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1)
38. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Empleo. *INEI* [online]. [cit.2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/ocupacion-y-vivienda/>
39. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Empleo. *INEI* [online]. [cit.2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/ocupacion-y-vivienda/>

40. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. *INEI* [online]. [cit..2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
41. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. *INEI* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
42. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. *INEI* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
43. INSTITUTO NACIONAL DE ESTADISTICA E INFORMATICA. Principales indicadores macroeconomicos. *INEI* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.inei.gob.pe/estadisticas/indice-tematico/economia/>
44. INSTITUTO NACIONAL DE RADIO Y TELEVISIÓN DEL PERÚ. Fiestas patrias; Conozca la evolución de la bandera peruana, quién la estableció y cómo se diseñó. *Radio Nacional* [online]. Poslední aktualizace 24-07-2015. [cit.2019-02-05]. Dostupné z: <https://www.radionacional.com.pe/informa/fiestaspatrias/conozca-la-evoluci-n-de-la-band.era-peruana-qui-n-la-estableci-y-c-mo-se-dise>
45. Kurz platný ke dni 17.02.2019. KURZYCZ. Nuevo, Peruánský nuevo sol. *Kurzycz* [online]. [cit.2019-02-17]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/nejlepsi-kurzy/PEN-peruansky-nuevo-sol/>
46. MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Acuerdos comerciales del Perú: Acuerdo de Libre Comercio entre Perú - Comunidad Andina. *Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=95&Itemid=118
47. MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Acuerdo de Complementación Económica entre Perú y los Estados Parte del MERCOSUR (Argentina, Brasil, Uruguay y Paraguay) *In: Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=100&Itemid=123

48. MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Alianza del Pacífico *Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=166&Itemid=185
49. MINISTERIO DE COMERCIO EXTERIOR Y TURISMO. Alianza del Pacífico. *Acuerdos comerciales del Perú* [online]. [cit.2019-04-21]. Dostupné z: http://www.acuerdoscomerciales.gob.pe/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=166&Itemid=185
50. MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES, UNIÓN EUROPEA Y COOPERACIÓN. Perú – Ficha país. *Gobierno de España, ministerio de asuntos exteriores, unión europea y cooperación* [online]. Poslední aktualizace 23.11.2018 [cit. 2018-12-30]. Dostupné z: http://www.exteriores.gob.es/Documents/FichasPais/PERU_FICHA%20PAIS.pdf
51. MONTOYA P., Juan David. Actividades económicas de Perú. *In: Actividades economicas* [online]. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.actividadeseconomicas.org/2017/07/actividades-economicas-de-peru.html>
52. PROMPERÚ. Perú, entre los principales países con mayor crecimiento exportador en el mundo. *Promperú* [online]. Poslední aktualizace 13.03.2018. [cit.2019-03-03] Dostupné z: https://www.promperu.gob.pe/Repos/pdf_novedades/133201816351_580.pdf
53. REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Sobre Perú. *PromPeru* [online]. [cit.2018-12-30]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/sobre-peru/ubicacion-geografia-y-clima.aspx>
54. REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Sobre Perú. *PromPeru* [online]. [cit.2018-12-30]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/sobre-peru/ubicacion-geografia-y-clima.aspx>
55. REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Qué hacer? Lagos, Lagunas, cataratas y ríos. *Peru.travel* [online]. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/que-hacer/naturaleza/lagos-lagunas-cataratas-y-rios.aspx>

56. REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Lago Titicaca. *Peru.travel* [online]. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/que-hacer/naturaleza/lagos-lagunas-cataratas-y-rios/lago-titicaca.aspx>
57. REPUBLICA DEL PERÚ - COMISIÓN DE LA PROMOCIÓN DE PERÚ PARA LA EXPORTACIÓN Y EL TURISMO – PROMPERÚ. Qué hacer? Lagos, Lagunas, cataratas y ríos. *Peru.travel* [online]. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.peru.travel/es-lat/que-hacer/naturaleza/lagos-lagunas-cataratas-y-rios.aspx>
58. RPP NOTICIAS. BCR: Crecimiento de la economía peruana será de 4 % hasta el 2020. In: *RPP* [online]. Publikováno 21.12.2018. [cit.2019-02-24]. Dostupné z: <https://rpp.pe/economia/economia/bcr-crecimiento-de-la-economia-peruana-sera-de-4-hasta-el-2020-noticia-1171058>
59. THE WORLD BANK. Rankings & Ease of Doing Business Score. *Doing Business* [online]. [cit. 2019-03-09]. Dostupné z: <http://www.doingbusiness.org/en/rankings?region=latin-america-and-caribbean>
60. THE WORLD BANK. The World Bank in Peru. *World Bank* [online]. Poslední aktualizace 26.09.2018. [cit..2019-02-10]. Dostupné z: <https://www.worldbank.org/en/country/peru/overview>
61. TIPOS DE RELIGION. Tipos de religiones en Peru. *Tipos de religion* [online]. [cit.2019-03-23]. Dostupné z: <http://www.tiposdereligion.com/peru/>
62. TRADE MAP. List of importing markets for a product exported by Peru. *Trade map* [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupný z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c604%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c4%7c1
63. TRADE MAP. List of supplying markets for a product imported by Peru. *Trade Map* [online]. [cit.2019-03-03]. Dostupné z: https://www.trademap.org/Country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c604%7c%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c1%7c2%7c1%7c2%7c4%7c1
64. UNFPA. Situación actual de las mujeres peruanas. *UNFPA* [online]. Poslední aktualizace 05.12.2018 [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://peru.unfpa.org/es/publications/situaci%C3%B3n-actual-de-las-mujeres-peruanas>

65. VELVYSLANECTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V LIMĚ. Historie diplomatických styků ČR s Peru a Ekvádorem. *The Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic* [online]. Poslední aktualizace [11.02.2016]. [cit. 2019-03-08].
Dostupné z: https://www.mzv.cz/lima/cz/o_velvyslanectvi/historie_diplomatickych_styku/historie_diplomatickych_styku_mezi_cr_a.html
66. VEGA TAVERA, Lizardo. Caral. In: *Arqueologia del Peru* [online]. [cit.2019-03-30].
Dostupné z: <http://www.arqueologiadelperu.com.ar/caral.htm>
67. VILLEGAS CARPIO, Oswaldo. La presencia de la cultura china en el Perú desde el siglo XIX. In: *Huachos* [online]. Poslední aktualizace 04.01.2016 [cit.2019-04-06].
Dostupné z: <https://www.huachos.com/detalle/la-presencia-de-la-cultura-china-en-el-peru-desde-el-siglo-xix-noticia-2136>
68. YARLEQUE CHUYE, Sandra. INTERCULTURALIDAD: Siete aportes afroperuanos a la identidad nacional. *CampUCSS* [online]. [cit.2019-04-06]. Dostupné z: <https://camp.ucss.edu.pe/blog/siete-aportes-afroperuanos-a-la-identidad-nacional/>
69. ZIZEK, Mixha. Las regiones naturales del Perú. *About Espanol* [online]. Poslední aktualizace 2017-07-28. [cit.2018-12-31]. Dostupné z: <https://www.aboutespanol.com/las-regiones-naturales-del-peru-1190848>

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vybrané demografické ukazatele	13
Tabulka 2 Umístění Peru v Latinskoamerickém regionu a ve světě v oblasti těžby nerostného bohatství	22
Tabulka 3 Vývozní artikly Peru v miliónech dolarů (ceny FOB) v období 2013 až 2017	30
Tabulka 4 Dovoz do Peru v miliónech dolarů (v cenách FOB) v období 2013-2017.....	31
Tabulka 5 Český vývoz do Peru v období 2014-2018 (v tisících US dolarů).....	35
Tabulka 6 Dovoz peruánského zboží do České republiky v období let 2013-2017 (v tisících US dolarů)	36

Seznam obrázků

Obrázek 2 Vysokohorská krajina v Peru	8
Obrázek 3 Administrativní mapa Peru	14
Obrázek 4 Peruánská vlajka	15
Obrázek 5 Peruánský znak	16
Obrázek 7 Členové průvodu.....	49
Obrázek 9 Indiánské ženy v tradičním oblečení	50
Obrázek 10 Pouliční prodejce optiky	51

Seznam grafů

graf 1 Trend růstu peruánského obyvatelstva	11
graf 2 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo - nezaměstnaný	20
graf 3 Procentuální podíl ekonomicky neaktivních obyvatel.....	20
graf 4 Přehled ekonomických sektorů a jejich podíly na tvorbě HDP mezi lety 2011-2017 (v procentech).....	24
graf 6 Vývoj exportu a importu v letech 1988 až 2017.....	26
graf 7 Procentuální podíl peruánského exportu v období 2013 až 2017	28
graf 8 Procentuální dovoz do Peru v období 2013 až 2017	29
graf 10 Obchodní bilance Peru v letech 2011-2017 (v miliónech US dolarů, ceny FOB).....	32
graf 11 Rozdělení peruánské kultury podle Hofstedeho typologie kultur	44
graf 12 Násilí na ženách mezi lety 2009-2017	52
graf 13 Negramotnost dle území v období 2007-2017.....	53
graf 14 Vlastnosti typického peruánského podnikatele.....	58
graf 15 Jaká kultura podle vás nejvíce ovlivnila současnou podobu peruánské kultury?	60
graf 16 V čem se odráží cizí vlivy v peruánské kultuře?	61

Seznam příloh

Příloha 1 Český překlad dotazníku.....	I
--	---

Příloha

Příloha 1 Český překlad dotazníku

I. Povědomí o českých podnikatelích v Peru

1. Slyšel/a jste o České republice?

☐Ano ☐Ne

2. Znáte českého (československého) podnikatele?

☐Ano ☐Ne

3. Znáte nějakou českou firmu či značku?

☐Ano ☐Ne

II. Vlastnosti typického peruánského podnikatele

4. Pracujete nebo jste pracoval/a v oblasti podnikání?

☐Ano ☐Ne

5. Znaký peruánského podnikatele (více možných odpovědí)

Mluví pouze jedním cizím jazykem

Mluví více cizími jazyky

Preferuje obchodovat s domácími subjekty

Preferuje obchodovat se zahraničními subjekty

Do svého podniku najímá své známé

Přináší svým zaměstnancům benefity a rozvíjí jejich vzdělanost

Využívá finanční podporu státu

Tráví více času v práci, než tráví jeho zaměstnanci

Jde svým podřízeným za příklad

Podřízení zaměstnanci se nebojí na něho obrátit s prosbou

Budí respekt a úctu

Nosí do práce pouze značkové oblečení

Jezdí do práce vlastním autem

K cestě do práce využívá hromadnou dopravu

Kupuje si drahé luxusní věci

Tráví víc času s rodinou než v práci

Při obchodním jednání se chová agresivně a afektovaně

Při obchodním jednání je zdrženlivý a promýšlí svá slova

Myslí více na zisk podniku než na svůj osobní prospěch

Nevadí mu dát / přijmout úplatek

6. Stručně charakterizujte osobnost peruánského podnikatele/obchodníka

☐

III. Vlivy na peruánskou kulturu

7. Jaká kultura podle vás nejvíce ovlivnila současnou peruánskou kulturu? (více možných odpovědí)

☐ Španělská ☐ Africká ☐ Čínská/ japonská ☐ Americká

8. V čem se podle vás cizí vlivy v peruánské kultuře odrážejí?

☐ Slovní zásoba ☐ Umění ☐ Zvyky a tradice ☐ Změna chování jedinců
☐ Změna hodnot ☐ Gastronomie

IV. Identifikační otázky

Pohlaví

☐ Žena ☐ muž

Věk

☐ 15-25 ☐ 26-35 ☐ 36-45 ☐ 46-55 ☐ 56-65 ☐ 65+

Zaměstnání

☐ Student ☐ Živnostník ☐ Administrativní pracovník ☐ Manuálně pracující
☐ Důchodce ☐ V domácnosti ☐ Manažer/Vedoucí pozice

Nejvyšší dosažené vzdělání

☐ Základní ☐ Středoškolské ☐ Vysokoškolské